

Täysistunto

Keskiviikko 13.9.2017 klo 13.59—16.46

4. Valtioneuvoston selonteko kestävän kehityksen globaalista toimintaohjelmasta Agenda2030:sta Kestävän kehityksen Suomi – pitkäjänteisesti, johdonmukaisesti ja osallistavasti

Valtioneuvoston selonteko VNS 1/2017 vp
Valiokunnan mietintö TuVM 1/2017 vp

Ainoa käsittely

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Nyt päätetään tulevaisuusvaliokunnan mietinnön TuVM 1/2017 vp pohjalta kannanotosta selonteon johdosta.

Tulevaisuusvaliokunnan puheenjohtajan esittelypuheenvuoron jälkeen keskustelu käydään etukäteen pyydettyjen puheenvuorojen osalta nopeatahtisena. Ryhmäpuheenvuorokierrosta ei ole. Etukäteen varattujen puheenvuorojen pituus on enintään 5 minuuttia. Puhemiesneuvosto suosittelee, että myös nopeatahtisen keskusteluosuuden jälkeen pidettävät puheenvuorot kestävät enintään 5 minuuttia.

Keskustelu alkaa, tulevaisuusvaliokunnan puheenjohtaja, edustaja Blomqvist.

Keskustelu

14.01 **Thomas Blomqvist r** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies, värderade herr talman! Kestävän kehityksen syntyjuuret ovat luonnon- ja ympäristönsuojelussa. Brundtlandin raportin jälkeen kestävää kehitystä edistettiin YK-vetoisessa Rio-prosessissa. Globaali kestävän kehityksen toimintaohjelma, Agenda 2030, hyväksyttiin YK:n huipukokouksessa syyskuussa 2015, ja sen toimeenpanto käynnistyi vuoden 2016 alussa. Globaali Agenda 2030 -toimintaohjelma on ainutlaatuinen saavutus kansainväliseltä yhteisöltä ja historiallisesti merkittävä prosessi. Maailman valtioilla on ensimmäistä kertaa yhteiset kestävän kehityksen tavoitteet. EU ja myös Suomi ovat edelläkävijöitä toimintaohjelmaan sitoutumisessa ja siten globaalisti tärkeitä esimerkkejä. Suomi on jo nyt saanut positiivista kansainvälistä huomiota Agenda 2030 -toimenpiteistään.

Valtioneuvoston ensimmäinen selonteko kestävän kehityksen globaalista toimintaohjelmasta on tulevaisuusvaliokunnan tärkeimpiä käsiteltäviä kysymyksiä tällä vaalikaudella. Valiokunta on kuullut 71:tä asiantuntijaa, ja kahdeksan valiokuntaa antoi lausuntonsa ja kuuli omalta osaltaan lausuntoja omilta asiantuntijoiltaan. Kaikkiaan prosessiin on osallistunut satoja asiantuntijoita ja erilaisten sidosryhmien edustajia yhteiskunnan ja kestävän kehityksen eri osa-alueilta. Keskustelu on ollut hyvää ja moniulotteista, ja sen tuloksena tulevaisuusvaliokunnan mietintö on kyllä aika pitkä mutta perusteellinen. Valiokunnan tärkeimmät painotukset tiivistettiin kymmeneen ponsiehdotukseen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 86/2017 vp

Tulevaisuusvaliokunta haluaa korostaa, että ensimmäisessä hallituksen Agenda 2030 -selonteossa ja siihen liittyvässä eduskunnan mietinnössä tärkeintä on prosessi. Hallitus antoi Agenda-toimenpideohjelman eduskunnalle selontekona, mikä mahdollistaa laajan käsittelyn eduskunnassa sekä samalla myös toimenpiteiden vuosittaisen seurannan hallituksen vuosikertomuksissa. Merkittävää on myös laajasti sidosryhmiä osallistava toimintamalli toimenpideohjelmaa tehtäessä ja myös toimenpiteitä toteutettaessa.

Arvoisa herra puhemies! Agendan selonteossa on kaksi kansallisen toiminnan painopistettä: 1) Hiilineutraali ja resurssiviisas Suomi ja 2) Yhdenvertainen, tasa-arvoinen ja osaa-va Suomi. Tulevaisuusvaliokunta pitää näitä painopisteitä hyvinä. Lisäksi selonteossa esitetään Agenda 2030 -toimenpideohjelman toteutusta ohjaavat politiikkaperiaatteet. Ne ovat 1) pitkäjänteisyys ja muutostavoittavuus, 2) johdonmukaisuus ja globaali kumppanuus sekä 3) omistajuus ja osallisuus. Näistä olennaisimpia voivat olla pitkäjänteisyys ja politiikkajohdonmukaisuus.

Tulevaisuusvaliokunta kannattaa Agenda 2030 -toimintasuunnitelman käsittelyä vaalikausittain selontekoina eduskunnassa sekä myös edistymisen seurannan raportoimista vuosittain hallituksen vuosikertomuksen osana. Selonteon muodossa annettu toimintasuunnitelma tukee ylivaalikautista pitkäjänteisyyttä toimenpiteiden toteuttamisessa ja seurannassa. Vaikuttavuuden kannalta olennaista on myös se, etteivät politiikan eri osa-alueet ole keskenään ristiriidassa.

Lausuntovaliokunnat nostivat esille monta tärkeää ja hyvää näkökantaa. Ne muun muassa peräänkuuluttivat yhteisiä toimenpiteitä ja yhteisiä käsitteitä. On hyvä, että jokaisella maalla on omannäköisensä toimenpiteet yhteisten tavoitteiden edistämiseksi, mutta joissakin asioissa voidaan tarvita myös yhteisiä toimenpiteitä, esimerkiksi veronkierron estämiseksi. Tulevaisuusvaliokunnan mielestä on hyvä, että toimenpiteet perustuvat vapaaehtoisuuteen, mutta joissakin asioissa voidaan tarvita myös pakottavaa lainsäädäntöä. Toimenpiteiden edistymisen seurantaan ja arviointiin tarvitaan myös selkeät yhteiset käsitteet. Tulevaisuusvaliokunnan mietinnössä ehdotetaan, että kansainvälistä yhteistyötä tai pakkoa edellyttävät teemat voisivat olla Suomen ulkopoliittikan sekä myös kehitys- ja kauppapoliittikan Agenda 2030 -kärkiä, joilla Suomi profiloituu maailmalla.

Niiltä osin kuin tulevaisuusvaliokunnan kuulemat asiantuntijat antoivat negatiivista palautetta selonteosta, kritiikin kärki kohdistui konkreettisen puutteeseen. Tulevaisuusvaliokunta toteaa mietinnössä, että indikaattorijärjestelmän merkitys on todella suuri, ja ehdottaakin, että toimenpideohjelmaa konkretisoidaan luotettavien mittareiden avulla. Mittareiden on kuitenkin oltava laadukkaita ja innovatiivisia, sillä ne ohjaavat merkittävästi toimintaa. Toimijat tekevät sitä, mitä mitataan, ja näin ollen väärät mittarit siis ohjaavat meidät tekemään väärä asioita.

Lausunnoissa toivottiin myös enemmän yksityisen ja julkisen sektorin yhteistyötä sekä pohjoismaista yhteistyötä. Agenda 2030 -toimintasuunnitelmat ovat kansallisia. Siitä huolimatta on muistettava myös kansainvälisen yhteistyön merkitys. Selonteossa ei juurikaan pohdita Suomen roolia osana Pohjoismaita. Pohjoismaisen yhteistyö on Suomelle tärkeää, ja sen merkitys korostuu, mikäli EU jatkossa kehittyy eritahtisesti. Tulevaisuusvaliokunta korostaakin pohjoismaisen yhteistyön lisäämistä kestävässä kehityksessä.

Asiantuntijat kritisoivat jossakin määrin myös sitä, että hallitusohjelma ohjasi toimenpideohjelmaa. Selontekoon oli kerätty toimenpiteitä hallitusohjelmasta sekä jo muissa yhteyksissä hyväksytyistä strategioista. Asiantuntijoiden mukaan selonteon ja toimintasuunnitelman koherenttisuus ja politiikkajohdonmukaisuus kärsivät tästä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 86/2017 vp

Merkittävin Agenda 2030 -selonteon saama kritiikki liittyi kuitenkin siihen, että selonteon ja toimintasuunnitelman valmisteluun osallistuneet sidosryhmät kokivat, etteivät heidän työnsä tulokset näy riittävästi lopullisessa selonteossa. Tähän liittyen tulevaisuusvaliokunta lausuu mietinnössään, että valtioneuvoston on hyödynnettävä kansalaisten ja sidosryhmien osallistumista Agenda 2030 -toimenpideohjelman toimenpiteiden määrittelyssä ja toteuttamisessa sekä myös vaikuttavuuden arvioinnissa. Erityistä huomiota on kiinnitettävä siihen, että sidosryhmien osallistuminen näkyy myös lopputuloksessa. Lisäksi selonteon on ohjattava hallitusohjelmaa eikä päinvastoin.

Valiokunta edellyttää mietinnössään myös, että 1) valtioneuvoston on suunnattava strategisen tutkimuksen neuvoston ja valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan resursseja seuraavina vuosina erityisesti Agenda 2030 -politiikkajohdonmukaisuuden edistämiseen sekä kestäväan kehitykseen liittyvän monitieteisen tietopohjan vahvistamiseen ja 2) valtioneuvoston on lisättävä kaikkiin julkisiin hankintoihin vaatimus ja arvio Agenda 2030 -tavoitteiden edistämisestä esimerkiksi osana julkishallinnon Sitoumus 2050 -prosessia ja 3) valtioneuvoston on vahvistettava Agenda 2030 -toimenpideohjelman kannalta oleellisia valtioneuvoston kanslian henkilöstöresursseja koordinaatioissa ja ministeriöiden roolia kansallisen toimenpideohjelman toteuttajina.

Värderade herr talman! Hållbar utveckling är ett omfattande begrepp där olika målsättningar är kopplade till varandra, och om man inte är uppmärksam kan man vid befrämjande av en målsättning motverka att en annan målsättning uppnås. Det är därför viktigt att vi ser och förstår de komplicerade orsak och verkan-sambanden av mänskliga handlingar för den hållbara utvecklingen. Därför stöder framtidsutskottet i sitt betänkande användningen av överskådliga mätare för att åskådliggöra konceptet hållbar utveckling.

Framtidsutskottet understryker i sitt betänkande att framtidens arbete har en stor betydelse för förverkligande av målsättningarna. Det här förutsätter målmedvetet utnyttjande av möjligheter som ny teknologi för med sig. I bioenergi, miljöteknik och i den cirkulära ekonomin finns en stor potential för export och en möjlighet för hållbar sysselsättning tillväxt. Den hållbara utvecklingens utmaningar borde därför ses som möjligheter för en hållbar sysselsättning tillväxt.

Framtidsutskottet stöder målsättningarna i regeringens utvecklingspolitiska program som spjutspetsar för Finlands globala ansvar. Speciellt viktiga tyngdpunktsområden för Finland är anpassningen till klimatförändringen och mildrande av dess effekter samt förbättrande av den sociala hållbarheten, där man betonar stärkandet av kvinnors och flickors rättigheter och ställning, förstärkande av demokratin, stödandet av utvecklingsländernas stabilitet och ekonomiska tillväxt och sörjande för matsäkerheten. Utskottet stöder regeringens målsättning för biståndet och förutsätter att regeringen verkställer det i regeringsprogrammet och i Agenda 2030 handlingsprogrammet nedtecknade målet att höja biståndets andel av bnp till 0,7 procent.

Arvoisa puhemies! Tulevaisuusvaliokunnan Agenda 2030 -mietinnön keskeisimpiä viestejä on se, että bkt-mittari ei enää toimi kunnolla. Sen avulla on vaikea hahmottaa jakamistalouden tuottamaa arvonnousua. Palvelut voivat parantua ja asiakkaan saama ja kokemaa hyötyä kasvaa merkittävästi ilman, että tämä näkyy millään tavalla bkt:ssä. Vastaavasti myös hyvinvoinnin kasvua on vaikea hahmottaa bkt:n avulla, koska bkt voi kasvaa, vaikka hyvinvointi heikkenee. Tähän ongelmaan liittyen tulevaisuusvaliokunta ehdottaa ponsis-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 86/2017 vp

sa, että kestävä hyvinvoinnin edistämiseksi on kehitettävä bkt:lle rinnakkaisia hyvinvointitalouden mittareita, kuten esimerkiksi inhimillisen kehityksen indeksiä, HDI, aidon kehityksen indikaattoria, GPI, ja kestävä taloudellisen hyvinvoinnin indeksiä, ISEW.

Tulevaisuusvaliokunta edellyttää, että kestävä hyvinvointi ja siihen liittyvä hyvinvointitalouden kehittäminen on nostettava Agenda 2030 -toimenpideohjelman kärkitavoitteeksi. Agenda 2030 -toimintaohjelman ennakkoinnin parantamiseksi on kehitettävä uusia työkaluja myös poliittisten päätösten vaikutusten arvioinnille. Vaikutukset hyvinvointiin on arvioitava kaikessa päätöksenteossa.

Arvoisa puhemies! Lopuksi: Tulevaisuusvaliokunta on siis tiivistänyt Agenda 2030 -mietinnön tärkeimmät painotukset kymmeneen ponsiehdotukseen, joihin eduskunta edellyttää hallituksen vastaavan vuosikertomuksissaan ja joiden sisältöä olen tässä esittelypuheenvuorossa tuonut esille. Tulevaisuusvaliokunta tulee seuraamaan ponsien edistymistä myös muissa asiaan liittyvissä selonteoissa, esityksissä ja kertomuksissa, esimerkiksi talousarviossa.

Haluan lopuksi kiittää hallitusta hyvästä selonteosta. Kiitän tulevaisuusvaliokuntaa ja sen jäseniä asianmukaisesta, perusteellisesta ja rakentavasta käsittelystä. Mietintö on yksimielinen. — Kiitos.

14.13 Jani Toivola vihr: Arvoisa herra puhemies! Käsillämme on historiallinen hetki. Meillä on mahdollisuus muuttaa maailman suuntaa. Tavoitteet on asetettu, mutta työ on vasta alussa. Tässä kohtaa meidän on uskottava entistä vahvemmin, että mahdottomasta voi edelleen tehdä mahdollista. Meidän pitää luottaa, että hyvä luo lisää hyvää. Pitää uskoa jatkumoon ja sukupolvien väliseen ketjuun, että haluamme jättää jälkeemme maailman, joka on parempi kuin silloin kun me astuimme siihen, niin kuin ovat ihmiset myös ennen meitä tehneet, puhuneet myös tässä salissa sen elämän puolesta, joka joskus ei ollut näkyvää, etsineet ja raivanneet tietä ratkaisuille, jotka ovat luoneet pohjan tasa-arvolle ja yhdenvertaisuudelle. Toki historia on jättänyt jälkeensä myös haavoja ja sotaa, sortoa ja tuhoa, mutta meillä on mahdollisuus oppia näistä virheistä ja valita toisin, valita liittolaisuus vihollisuuden sijaan, poimia historiasta ne kohdat, joissa uskomalla mahdottomaan on lopulta luotu parempaa maailmaa.

Nelson Mandela uskoi vankilassa istuessaan, että hän voisi muuttaa kotimaataan perustavanlaatuisella tavalla. Rosa Parks istui bussissa valkoisen miehen paikalle ja teollaan teki itsensä näkyväksi, vääryyden näkyväksi ja muutoksen mahdolliseksi. Martin Luther Kingillä oli unelma paremmasta maailmasta. On meidän tehtävämme rakentaa se maailma. Minna Canth halusi laittaa kaikki tytöt kouluun. Meidän sukupolvemme tehtävä on varmistaa, että kaikki maailman tytöt pääsevät kouluun. Malala Yousafzai on elävä todiste siitä, miten suuri vaikutus yhdellä tavallisella koululaisella voi olla miljoonien ihmisten elämään, että yhden ihmisen tarinalla voidaan lopulta muuttaa maailmaa.

Arvoisa herra puhemies! Kierrän paljon kouluissa puhumassa ja pyrin aina muistuttamaan lapsia ja nuoria siitä tosiasiasta, että jokaisella heistä on jo omalla tarinallaan mahdollisuus muuttaa maailmaa. Agenda 2030 -toimintaohjelman kannalta on tärkeää nostaa nimenomaan nuoret vahvaan keskiöön. Maailmassa on suurempi sukupolvi nuoria kuin koskaan aikaisemmin, ja jokaisen nuoren osallisuus on ehto tavoitteiden toteutumiselle. Muun muassa Helsingissä on saatu aikaan upeita tuloksia positiivisen diskriminaation kautta, eli ylimääräisten resurssien tarjoaminen niille kouluille, jotka niitä eniten tarvitsevat. Näitä toimia tukee myös tutkimus, ja mikä on silmiinpistävää, muutoksen merkittävin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 86/2017 vp

osa ei ollut koulunumeroiden huomattava nousu vaan määrittäväksi tekijäksi nousi omien näköalojen laajentuminen. Kun nuoren ihmisen sisällä syttyy lamppu ja hän ymmärtää oman potentiaalinsa, hän katsoo myös ympärilleen ja alkaa miettiä, mikä voisi olla hänen panoksensa yhteisen hyvän puolesta.

Arvoisa herra puhemies! Agenda 2030 on myös meille kansallisesti sitova ja pakottaa monessa kohtaa katsomaan peiliin. On tarkasteltava koko elämänkaarta varhaiskasvatuksesta ikäihmisten palveluihin. Voisin tässä kohtaa luetella massiiviset koulutukseen kohdistetut leikkaukset mutta jätän ne tällä kertaa luettelematta. Niiden sisältö ja mittakaava ovat ilmeisiä. Tässä kohtaa niiden tärkein viesti on kuitenkin sanojemme ja arvojemme ristiriita suhteessa tekoihin. Emme voi maalaila tulevaisuutta, jossa puhumme jokaisen lapsen ja nuoren yhdenvertaisista mahdollisuuksista, jos emme myös konkreettisesti luo sille puitteita ja riittäviä resursseja. Nämä ristiriidan haasteet koskettavat meistä jokaista. Poliittikka on kaupankäyntiä, ja tulee myöskin uusia hallituksia. Toivottavasti silloin tiedämme, mistä emme voi tinkiä.

Sama ristiriita on ilmeinen myös kehitysyhteistyön osalta. On surullista, miten kaukana olemme 0,7:n tavoitteesta. Emme voi puhua tyttöjen ja naisten priorisoimisesta tai seksuaali- ja lisääntymisterveyden merkityksestä, jos resurssit eivät ole riittävät. Emme pysty tukeutumaan tunnustamaamme järjestökentän asiantuntijuuteen, jos emme rahoita sitä riittävästi. Nyt katsomme eteenpäin, ja on tärkeää rakentaa tavoitteet pitkälle aikavälille. Tarvitaan resursseja ja läpileikkaavuutta hallinnonalojen välille. Tarvitaan mittareita, joilla mitata laaja-alaisesti valittujen suuntien vaikutusta. Käsillä oleva prosessi on saanut kehuja osallistavasta työtavastaan mutta kritiikkiä siitä, ettei prosessi näy riittävästi valituissa toimissa, ja myös tämä on tärkeää ottaa jatkossa huomioon.

Arvoisa herra puhemies! Talouskasvu on työkalu. Kehityksen ja kasvun perimmäinen tavoite on kuitenkin hyvinvointi, joka voi kasvaa myös ilman talouskasvua. Heti, jos ja kun talouspolitiikkamme alkaa tuottamaan eriarvoisuutta, on uskallettava pysähtyä ja kysyä, mikä on tavoittelemamme kasvun hinta ja onko meillä varaa siihen. Ei ole. Emme voi laittaa ihmiselämää lasikuvun alle odottamaan, kunnes riittävä määrä työpaikkoja on kasassa, sillä ihmiselämä tapahtuu tässä ja nyt. — Kiitos. [Vastauspuheenvuoropyyntöjä — Stefan Wallin: Hyvä puhe!]

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Otamme vielä edustaja Tanuksen puheenvuoron, sen jälkeen ministeri Tiilikaisen puheenvuoron ja sen jälkeen menemme debattiin.

14.19 Sari Tanus kd: Arvoisa herra puhemies! Kestävän kehityksen globaalin toimintaohjelman Agenda 2030:n tavoitteena on turvata ihmisten hyvinvointi, ihmisoikeudet, yhteiskunnan vakaus ja taloudellinen vauraus ympäristön kannalta kestävällä tavalla. Tavoitteena on myös poistaa äärimmäinen köyhyys maailmasta. Maailman valtioilla on nyt ensimmäistä kertaa yhteiset kestävän kehityksen tavoitteet, joiden toteutuksessa toivon Suomen toimivan edelläkävijänä.

Nyt käsiteltävänä oleva valtioneuvoston selonteko Agenda 2030:stä linjaa globaali ohjelman kansallisen toimeenpanon Suomessa. Painopisteinä ovat hiilineutraali ja resurssi- viisas Suomi sekä yhdenvertainen, tasa-arvoinen ja osaava Suomi. Poliittikkaperiaatteista ehdottomasti tärkeimpiä ovat yli vaalikausien kestävä pitkäjänteisyys ja vaikuttavuutta ajatellen politiikkajohdonmukaisuus. Poliittikan eri osa-alueet eivät saa olla ristiriidassa keskenään.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 86/2017 vp

Toimenpideohjelman toteutuksen onnistumisessa keskeistä on hyvä koordinaatio, johon valtioneuvoston kansliassa on varattava riittävästi henkilöstöresursseja. Ulkosuhteiden, taloudellisten ulkosuhteiden ja kehityspolitiikan edustajia tarvitaan. Eri ministeriöiden roolia toimenpideohjelman toteuttajina tulee vahvistaa.

On myös tärkeää laajalti osallistaa kansalaisia ja hyödyntää sidosryhmien osallistumista toimenpiteiden määrittelyyn, toteuttamiseen ja vaikuttavuuden arviointiin. Sidosryhmien osallistumisen tulee näkyä myös lopputuloksessa.

Hallitusohjelmia tehtäessä Agenda 2030 -selonteon tulee ohjata hallitusohjelmia eikä päinvastoin. Toimenpideohjelman toteutuksen painopisteet on sisällytettävä hallitusohjelmiin ja budjettiin. Perinteisen budjetoinnin rinnalle tarvitaan uusia kokeiluja ja käytänteitä, laajoihin ja monimutkaisiin kokonaisuuksiin myös ilmiöpohjaista budjetointia. Agenda 2030:n painopisteet tulee kytkeä kaikkiin hallituskauden vaiheisiin.

Myös kaikissa julkisissa hankinnoissa tulee olla vaatimus ja arvio kestävän kehityksen toimintaohjelman tavoitteiden edistämisestä. Kestävään kehitykseen liittyvää politiikkajohdonmukaisuutta on määriteltävä, pitkäjänteisesti edistettävä ja monitieteistä tietopohjaa on vahvistettava. Myös ennakointia, kuten esimerkiksi skenaariomenetelmiä, tulee hyödyntää päätöksentekoa ja muutoksenhallintaa palvelevassa tutkimuksessa.

Agenda 2030 -toimenpideohjelman toteutumisen ja vaikuttavuuden arviointiin on kehitettävä tavoitteita ja toimenpiteitä konkretisoivia luotettavia seurantamittareita. Bkt-mittari ei nykypäivänä ole enää riittävä. Se ei toimi kunnolla. Bkt voi kasvaa, vaikka hyvinvointi heikkenee. Toisaalta esimerkiksi jakamistalouden myötä palvelut voivat parantua ja asiakkaan saama hyöty voi kasvaa merkittävästi ilman että vaikutus näkyy mitenkään bkt:ssä.

Kestävän hyvinvoinnin edistämiseksi on kehitettävä bkt:lle rinnakkaisia hyvinvointitalouden mittareita, kuten — niin kuin jo aiemmin kuulimme — aidon kehityksen indikaattoria, inhimillisen kehityksen indeksia ja kestävän taloudellisen hyvinvoinnin indeksia. Ennakoinnin kehittämiseksi poliittisten päätösten vaikutusten arvioinnille on myös kehitettävä uusia työkaluja. Kaikessa päätöksenteossa on arvioitava vaikutukset kestävään hyvinvointiin.

Ulkopolitiikassa, kansainvälisissä yhteyksissä Agenda 2030:n tavoitteet on huomioitava ja niitä on edistettävä. Tämä koskee niin EU:ta, YK:ta, Pohjoismaiden neuvostoa, Arktista neuvostoa, kansainvälisiä kauppasopimuksia ja niin edelleen. Suomelle erityisen tärkeää on pohjoismainen yhteistyö.

Geopoliittinen tilanne ja sen vaihtelut vaikuttavat kestävän kehityksen näkymiin. Sen vuoksi on luotava myös vaihtoehtoisia skenaarioita ja toimintamalleja kestävän kehityksen edistämiseksi niin Suomessa kuin muuallakin maapallolla. Samalla on arvioitava myös kestävämmän kehityksen mahdolliset seuraukset Suomelle ja varauduttava niihin.

Arvoisa puhemies! Kestävä hyvinvointi on kestävän kehityksen Agenda 2030 -toimintaohjelman kärkitavoite. Sen toteutumiseksi on toimittava määriteltävästi, pitkäjänteisesti ja politiikkajohdonmukaisesti yhdessä laajalla rintamalla.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Ministeri Tiilikainen, 5 minuuttia.

14.24 Asunto-, energia- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen: Arvoisa puhemies! Kiitän tulevaisuusvaliokuntaa perusteellisesta työstä ja tietenkin sen puheenjohtajaa äskeisestä perusteellisesta esityksestä sekä myös muita näistä hyvistä toimintaohjelmaan uppoutuneista puheenvuoroista.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 86/2017 vp

Kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030 on sillä tavalla merkittävä, että ensimmäistä kertaa maailman kaikilla mailla on yhteiset tavoitteet kestävän kehityksen saavuttamiseksi. Ne siis koskevat yhtä lailla kehittyneitä maita kuin kehittyviä maita. Suomi osallistuu toteuttamalla Agendaa omassa toiminnassaan ja yhteistyössä muitten maitten kanssa.

Valtioneuvosto antoi eduskunnalle selonteon Agenda 2030:stä viime helmikuussa. Veikkaisin, että Suomi on ensimmäinen maa maailmassa, joka tuo toimintaohjelman omalle parlamentilleen käsittelyyn. Samalla tavalla meidän tulevaisuusvaliokunta on todennäköisesti ensimmäinen valiokunta — ja eduskunta ensimmäinen parlamentti — joka tällä tasolla ruotii Agenda 2030 -toimeenpanoa. Voidaan olla siis tyytyväisiä.

Tuossa selonteossa esitimme kattavaa valikoimaa keinoja, joilla rakennetaan hiilineutraalia ja resurssiviisasta Suomea ja toisaalta vahvistetaan yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa ja osaamista — aivan olennaisia kestävän kehityksen asioita. Toimeenpanoa ohjaavat politiikkaperiaatteet pitkäjänteisyys ja muutosvoimaisuus, johdonmukaisuus ja globaali kumppanuus sekä omistajuus ja osallisuus, joita tarvitaan, jotta hienot suunnitelmat muuttuvat todeksi.

Hallitus on tarttunut selonteon linjausten toimeenpanoon ripeästi, ja reilussa puolessa vuodessa on tapahtunut jo paljon. Otan muutaman esimerkin:

Yksi merkittävä päätös oli juuri tulevaisuusvaliokunnan nimeäminen vastinvaliokunnaksi Agenda 2030 -toimeenpanoa koskevissa asioissa, ja kiitän tästä kerran vielä eduskuntaa ja tulevaisuusvaliokuntaa.

Hallituksen puolivälitarkastelussa päätimme uusista toimista työllistymisen ja kiertotalouden edistämiseksi — molemmat askeleita toteuttamisessa. Kestävän kaupunkikehityksen ohjelma on valmisteilla. Keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelma annetaan lähipäivinä eduskunnalle. Hiilineutraaliuden saavuttamista vuoteen 2045 mennessä vauhditetaan monin keinoin.

Eduskunta mietinnössään edellyttää selonteon uskottavaa monitorointia. Toimivan seuranta- ja arviointijärjestelmän luominen on erittäin oleellinen osa tätä, kuten valiokunnan puheenjohtajakin äsken totesi. Tähän on tartuttu ja ryhdytty toimeen. Laaja-alainen työryhmä määritteli keväällä kymmenen kestävän kehityksen indikaattorikoria ja jokaiseen koriin neljä seuranta-indikaattoria eli mittaria, millä mitataan sitä, etenemmekö kestävän kehityksen tiellä. Nyt jatkossa näitä tavoitteita ja niitten tuloksia voi seurata valtioneuvoston verkkosivuilla www.kestavakehitys.fi, eli nämä monitorointimittarit, indikaattorit, avataan kaikkien tarkasteltavaksi. Veikkaan, että tuskin tässä yhdellä kertaa on onnistuttu täydellistä mittaripakettia luomaan. Kestävän kehityksen työ on pitkäjänteistä, ja myös näihin mittareihin kannattaa varmasti jatkossa palata.

Toinen keskeinen toimenpide mittareitten kehittämisen ohella on Agenda 2030:n levittäminen koko valtionhallintoon. Valtiovarainministeriö on päättänyt liittää talousarvioesityksen hallinnonalakohtaisiin pääluokkaperusteluihin osion kestävästä kehityksestä. Eli jokainen ministeriö joutuu puntaroimaan vuosibudjetissaan budjettiesityksen suhdetta Agenda 2030 -tavoitteisiin. Ministeriöt raportoivat elokuussa ensimmäisen kerran, miten kestävän kehityksen selonteko ja sen toimeenpano näkyvät hallinnonaloilla ensi vuonna. Tämä on merkittävä askel kestävän kehityksen tavoitteiden valtavirtaistamiseksi koko valtionhallinnon työhön ja budjetointiin. Jatkossa kestävän kehityksen budjetoinnin ohjeita ja seurantaa tulee tietysti edelleen kehittää.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 86/2017 vp

Myös valtioneuvoston resursseja kestäväen kehityksen koordinaatiossa on lisätty, Agenda 2030 -sihteeristöä vahvistettu, ulkoasiainhallinnon johdolla käynnistetty selvitys Suomen ulkoisen toiminnan johdonmukaisuudesta. Myös tieteellisen kestäväen kehityksen asiantuntijajaneelin työhön haetaan uutta vaikuttavuutta nyt syksyn aikana.

Agenda 2030 on Suomen yhteinen toimintaohjelma. Hallituksella on tietysti päävastuun sen toteuttamisesta, mutta kutsumme mukaan toimiin kaikki yhteiskunnan toimijat. Erityisesti lasten ja nuorten osallistumiseen olemmekin panostaneet. Nuorten Agenda 2030 -ryhmän työ on käynnistynyt rivakasti. Meillä on 20 osaavaa ja innokasta nuorta, jotka sparraavat hallitusta ja kestäväen kehityksen toimikuntaa sekä innostavat oman alueensa nuoria mukaan konkreettiseen kestäväen kehityksen työhön.

Hallituskauden loppupuolella laaditutamme selonteon mukaisesti kattavan ulkoisen arvioinnin kansallisen Agenda 2030 -toimeenpanomme edistymisestä ja kestäväen kehityksen tilasta Suomessa. [Puhemies koputtaa] Meillä on kaikki syyt vapaasti arvioida omia toimiamme ja sitä, miten etenemme, ja siirtää viestikapulaa vaalikausi toisensa jälkeen eteenpäin hyvässä yhteisymmärryksessä.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Nyt on mahdollisuus varata vastauspuheenvuoroja V-painiketta painaen.

14.30 Merja Mäkisalo-Ropponen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Talous ja hyvinvointi kulkevat käsi kädessä. Panostukset inhimilliseen pääomaan ovat panostuksia myöskin kestäväen talouskasvuun. Meillä on paljon tutkimusnäyttöä siitä, että panostukset inhimillisyyteen maksavat itsensä takaisin moninkertaisesti, ja siksi hyvinvointitalouden käsite on osa kestävää kehitystä, oleellinen osa kestävää kehitystä.

Hyvinvointitalouden merkitystä ymmärretään yhä enemmän ja laajemmin, ja samalla on opittu ymmärtämään myöskin hyvinvointi-investointien merkitystä. Esimerkiksi panostukset lapsiin ovat todella tärkeitä tulevaisuuden investointeja. Siksi SDP:n tavoite kohti maksutonta varhaiskasvatusta onkin niin erinomainen. Yksi panostettu euro varhaiskasvatukseen tulee selvitysten mukaan yhteiskunnalle moninkertaisesti takaisin. Tästä on konkreettisesti kysymys, kun puhumme hyvinvointi-investoinneista, ja tämä näkökulma on ollut liian kevyesti esillä kestäväen kehityksen toimintaohjelmassa. [Puhemies koputtaa] Toivottavasti jatkossa korostetaan myöskin tätä.

14.31 Harri Jaskari kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tämä on todellakin sellainen agendakokonaisuus, joka pitäisi ottaa jokaisena päivänä vakavasti. Helposti ajatellaan, että tämä on se pitkälle tulevaisuuteen menevä asia, mutta jokapäiväiset teot ja myöskin jokapäiväiset poliittiset päätökset merkitsevät, että päästään lähemmäksi Agenda 2030:n tavoitteita.

Yksi tärkeä rooli, kuten ministeri Tiilikainenkin sanoi, on tosiaan sillä, mitä päätöksiä tehdään valtionhallinnossa vaikka siitä, että mennään ympäristöpuolella eteenpäin. Sen lisäksi, että katsotaan ministeriökohtaisesti, miten voidaan sillä puolella tehdä, on paljon enempi katsottava myöskin sitä, mitä voidaan tehdä yhdessä koko porukalla siinä asiassa. [Välihuuto vasemmalta: Ei ainakaan leikkauksia!]

Yksi kysymyshän on vaikka tänäkin päivänä paljon keskustelussa ollut asia, siirretäänkö kuitit digitaalisiksi, jolloin käytetään vähempi luontoa, tai minkälaiset kiertotalousvaatimukset valtio haluaa ja mikä rooli valtionhallinnolla on toimia alustana kiertotalouspuo-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 86/2017 vp

lolla. [Puhemies koputtaa] Olisin kysynyt konkreettisia esimerkkejä asiasta vielä tarkemmin.

14.32 Aila Paloniemi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitoksia ministeri Tiilikaiselle hyvästä työstä. Esimerkiksi tämä nuorten osallistaminen meillä ja maailmalta on äärettömän tärkeä asia.

Nykyinen nuorten sukupolvi on maailmanhistorian suurin. Maailmassa on 1,8 miljardia 10–24-vuotiasta nuorta. Kolmannes maailman nuorista on työttömänä, ja seuraavan vuosikymmenen aikana tulee miljardi nuorta lisää työmarkkinoille. Erityisen vaikeaa työttömyys ja opinpoluille pääsy on tytöillä ja nuorilla naisilla. Tarvitaan siis laadukasta koulutusta lisää, uusia taitoja, uusia työkaluja siihen, ja tarvitaan tietenkin lisää säällisiä, kunnollisia työpaikkoja.

Yli 600 miljoonaa nuorta elää konfliktimaissa. Nuorten osallistuminen rauhan ja turvallisuuden edistämiseen on välttämätöntä. Jos haluamme todella parantaa rauhan edellytyksiä, demokratian edellytyksiä, kestävästä kehitystä, [Puhemies koputtaa] nuoret on otettava mukaan rauhanprosesseihin ja niihin pöytiin, joissa asioista päätetään.

14.34 Satu Hassi vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos tulevaisuusvaliokunnalle erittäin hyvästä työstä. Tulevaisuusvaliokunnan mietintö sisältää mielestäni tärkeitä ja raikkaita, myöskin kriittisiä kommentteja. On tapahtumassa hyviä asioita, esimerkiksi se on mielestäni erinomaista, että ministeri Orpo lupasi, että ensi vuoden budjetin esittelyn yhteydessä tehdään myöskin ensimmäinen kestävä kehityksen tavoitteiden toteutumisen arviointi. Toivottavasti tämä jatkuu. Mutta meidän pitäisi ennen kaikkea kiinnittää huomiota niihin asioihin, joissa meidän pitää parantaa ja joissa emme ole menneet eteenpäin. Tulevaisuusvaliokunta nostaa esille sen, että valtioneuvoston teettämä selvitys siitä, miten Suomi on edennyt näissä YK:n 17 tavoitteessa, osoittaa, että yhdenkään kohdalla emme ole menneet eteenpäin tarkastelujakson aikana. [Puhemies koputtaa] Valiokunta myös huomauttaa, että käytännössä hallituksen tavoitteenasettelua on rajannut hallitusohjelma, kun pitäisi olla toisinpäin.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Pidetään kiinni tästä minuutin vastauspuheenvuoroajasta, niin kaikki pystyvät saamaan puheenvuoroja.

14.35 Ville Vähämäki ps (vastauspuheenvuoro): Kunnioitettu puhemies! Se on täsmälleen niin kuin edustaja Hassi tuossa lopetti. Keskeinen huomio, mikä tässä on tehty, on se, että kestävä kehityksen selonteon kuuluu ohjata hallitusohjelmaa eikä päinvastoin.

Itse asiassa tässä ollaan huomattu myöskin sellainen seikka, että bkt ei sinänsä enää mitata hyvinvointia niin hyvin kuin mahdollista olisi. Digitalisaatio vinouttaa myöskin tuottavuuden mittaamista ja samalla bkt:n mittaamista. Näin ollen tässä hyvin voimakkaasti ohjataan siihen, että valtionhallinnon kuuluisi kehittää uusia tapoja mitata kansantalouden kasvua ja hyvinvointia vaikkapa inhimillisen kehityksen indeksillä tai kestävä taloudellisen hyvinvoinnin indeksillä.

Sitten nostan vielä esille sen, että me emme ole mitään yksin. Kansainvälinen yhteistyö, pohjoismainen yhteistyö on se avainsana, millä näitä asioita [Puhemies koputtaa] viedään eteenpäin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 86/2017 vp

14.36 **Anna Kontula vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! 2030 on paperi, josta kaikki voivat olla samaa mieltä. Siinä abstraktiotaso on nostettu niin korkealle, että herää kysymys, onko koko paperilla muuta tehtävää kuin tarjota meille, eduskunnan B-ketjulle, mahdollisuus sopuisaan yleiskeskusteluun.

Tällä hetkellä meillä on ilmastonmuutos, meillä on rakennemuutos, meillä on eriarvoisuuden lisääntyminen ja maailmanpolitiikan rysähtely. On selvää, että tässä tilanteessa 2030 ei riitä mihinkään eikä tarjoa juurikaan mitään, mutta herää myös kysymys siitä, onko meillä ylipäätään aikaa tällaisiin papereihin. Eikö nyt olisi aika jo päästä tästä yleisestä maailmaa syleilevästä keskustelusta kiinni siihen konkretiaan, mitä pitää tehdä, jotta ne tavoitteet oikeasti toteutuisivat? Jos taloutta käsiteltäisiin samalla tasolla kuin tässä niitä kaikkia hyviä asioita, sitä pidettäisiin edesvastuuttomana.

14.37 **Lea Mäkipää si** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Agenda 2030:n kantava teema on, ettei kukaan jäisi tästä kehityksestä jälkeen, mutta tiedämme, että meilläkin on vielä tekemistä työttömyyden hoidossa, on eri väestönosien syrjäytymisiä ja on kavennettava terveyseroja, mutta vain yhdessä saamme aikaan.

Mutta haluan myös puhua näin globaalisti, eli tässä kehityspoliittisessa selonteossa on mielestäni neljä tärkeää kohtaa. Niin kuin täällä sanottiin, yhtenä on tyttöjen ja naisten oikeuksien ja aseman vahvistaminen, kehitysmaiden talouksien kehittyminen, työpaikkojen, elinkeinojen ja hyvinvoinnin lisääminen, yhteiskunnan demokraattisuus. Siihen on vielä pitkä matka, että kaikki maailman kansat ja hallitukset ovat demokraattisia. Ja neljäntenä on tärkeätä, että meillä olisi joka puolella maailmaa ruokaa, vettä ja energiaa ja että luonnonvaroja käytettäisiin kohtuullisesti.

14.38 **Thomas Blomqvist r** (vastauspuheenvuoro): Värderade herr talman! Minister Tiilikainen lyfte upp det att man sätter mera resurser på det här, och det är bra. Det var det som också framtidsutskottet efterlyste, likaså att de unga skulle kunna engageras och involveras ännu bättre i den här processen i fortsättningen.

Kuitenkin, herra puhemies, kysyisin tämän pohjoismaisen yhteistyön merkityksestä, mihin tulevaisuusvaliokunta kiinnitti huomiota. Kysynkin ministeriltä: miten tätä pohjoismaista ja myös kansainvälistä yhteistyötä voidaan ja ajatellaan parantaa? — Kiitos.

14.39 **Antero Laukkanen kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Suomi haluaa kansainvälisen trendin mukaisesti houkutella yrityksiä entistä enemmän mukaan kehitysyhteistyöhön. Tukea yksityiselle sektorille on kehitysyhteistyön finanssisijoitusten myötä lisätty merkittävästi, ja vuonna 2018 se on jo 15 prosenttia kaikista kehitysyhteistyörahoista.

Taloukasvu ja yritysten mukanaolo kehityspoliitikassa eivät automaattisesti paranna toiminnan tuloksellisuutta tai edistä kestävästä kehitystä. Kysynkin: aikooko hallitus yhtenäistää yksityisen sektorin ja yritysten arviointimittarit, niin että voidaan nähdä, toimivatko yritykset yhtä kestäväällä tavalla kuin yksityinen sektori on toiminut? Kun kaksi vuotta sitten hallitus leikkasi lähes puolet yksityisen sektorin kehitysyhteistyörahoista, jäi iso kysymysmerkki, miten se tuloksellisuus, jota siellä on tehty, voidaan tämän jälkeen toteuttaa [Puhemies koputtaa] ja ajatteleeko hallitus, että yksityinen sektori toteuttaa sitä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 86/2017 vp

14.40 Tuula Haatainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Vakaa ja turvallinen kehitys maailmassa on kytköksissä yhä enemmän siihen, mitä kehitysmaissa tapahtuu. Tässä kestäväen kehityksen globaalissa agendassa onkin keskiöön nostettu niitä asioita, joilla tätä voitaisiin vahvistaa. Yksi niistä on tyttöjen ja naisten aseman vahvistaminen, koulutukseen pääsyn vahvistaminen ja ympäristömuutoksen hillintä.

Suomessa kuitenkin kehitysyhteistyömäärärahoja on nyt leikattu hyvin voimakkaasti. On tultu jo alle 0,4 prosentin tason. 400 miljoonaa euroa on leikattu kehitysyhteistyövaroja. Onkin laskettu, että sukupuolten välistä tasa-arvoa tukevaan työhön menevän rahoituksen suhteellinen osuus Suomen kaikesta kehitysyhteistyöstä on laskenut 44 prosentista 31 prosenttiin. Tämä, mitä hallitus tekee, on minusta nyt täysin ristiriidassa sen kanssa, mitä tässä globaaliagendassa tavoitteeksi on asetettu. [Puhemies koputtaa] Sukupuolten välinen tasa-arvo on kehitysyhteistyön yksi prioriteetti. Mitä hallitus aikoo nyt tehdä sille, [Puhemies koputtaa] että tässä asiassa ei mennä takapakkia?

14.41 Pertti Salolainen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! On hyvä, että näistä asioista keskustellaan, mutta haluan heti tunnustaa, että olen aikamoinen pessimisti. Meitä on tällä hetkellä maapallolla noin 7 miljardia ihmistä, pian meitä on 10 miljardia. Tämä asettaa hirvittävät rasitteet alkuperäisluonnolle ja ympäristölle, ja näyttää siltä, että vaikka markkinatalousjärjestelmä on tehokas, niin se ei ole riittävästi hallittavissa, vaan se mellastaa sellaisella voimalla, että noin globaalisti emme pysty sitä hallitsemaan, vaan ylilyöntejä tapahtuu. Osoituksena siitä, että emme onnistu tässä, on muun muassa Pariisin ilmastopöytäkirja, josta Yhdysvallat on irtautumassa. Tällä menolla tämä maapallo on tuomittu, valitettavasti, aikamooiseen tuhoon, ja olen pessimisti. Silti täytyy tehdä työtä parempien asioiden hyväksi. Mutta kokonaisnäköykseni on pessimistinen.

14.42 Pekka Haavisto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Otan kopin näiltä kahdelta pessimistiltä, Kontulalta ja Salolaiselta, eri puolilla salia. Ajattelin vähän samalla tavalla silloin, kun vuosittain tavoitteet tulivat, että ovatko nämä vain paperia. Ja sitten nähtiin 15 vuoden aikana, miten esimerkiksi tyttöjen koulutus Tansaniassa, Etiopiassa saatiin aivan uusiin lukuihin. Maat itse sitoutuivat ja kansainvälinen avunantajayhteisö sitoutui. Ja tätä samaa sitoutumista tarvitaan nyt seuraavan 15 vuoden ajalle.

Olisin ehkä kaivannut hallitukselta vielä vähän aloitteellisuutta: on tärkeää, että katsomme tänne omaan pesäämme, mitä itse teemme — tämä, että näitä budjetoidaan, katsotaan budjettivaikutuksia, on erittäin hyvä — mutta jonkinlainen aloite myöskin kansainväliseen osallistumiseen. Ruotsi piti muun muassa maailman meriä koskevan suuren kokouksen New Yorkissa eli otti yhdestä tavoitteesta kopin ja lähti viemään sitä eteenpäin. Täällä on rauha, oikeudenmukaiset yhteiskunnat, naisten asema — tällaisia, joissa minusta Suomi [Puhemies koputtaa] voisi nostaa kansainvälistä profiiliaan, viedä jotakin näistä 17 tavoitteesta enemmän eteenpäin.

14.43 Hanna Kosonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tämä selonteko on merkittävä maailmanlaajuisesti senkin kannalta, että tämä on tehty valtioneuvoston alla. Muissa maissahan tämä on joko työ- ja elinkeinoministeriön alla tai sitten ympäristöministeriön alla, kuten Suomessakin aikaisemmin. Olemme ensimmäisten joukossa. Tämä on todella ainutlaatuinen saavutus kansainvälisessä yhteisössä — ja yhteisöltä, tämä yhteinen tahtotila.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 86/2017 vp

On tärkeää, että bkt:n rinnalle nostetaan hyvinvointitalouden mittareita ja ajatellaan tätä kokonaisuutena, horisontaalisesti, eli tämän täytyy todella ylittää kaikki rajat, niin ministeriöiden rajat kuin muutkin sektorirajat, mutta myös alueelliset, kansalliset ja globaalit rajat, kun me näitä tavoitteita mietimme ja sinne pyrimme.

Ja todellakin, ilmastonmuutos on äärimmäisen vakava ongelma, mutta en ole lainkaan niin pessimisti kuin jotkut tässä salissa, koska kyllähän meidän pitää uskoa yhteiseen ja hyvään tulevaisuuteen.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Myönnän vielä tähän vaiheeseen debattia seuraavat vastauspuheenvuorot: Meri, Sarkkinen, Lindtman ja Virolainen. Sen jälkeen otamme ministerien vastauksia.

14.45 Leena Meri ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Osaltani olen myös pessimistinen asioiden suhteen, ja ymmärrän tämän huolen, mitä esimerkiksi edustaja Salolainen pitkällä kokemuksellaan on tuonut esille.

Mutta tässä yhteydessä haluan keskustella siitä, että onhan hallitus huomionut näissä energiaratkaisuissaan — muun muassa tässä voimalaitosveron korotuksessa, jota suunnitellaan ensi vuodelle — sen ajatuksen, että jos meiltä Suomesta lähtee teollisuutta Kiinaan tai Intiaan päin, niin se ei ole hyvä asia työllisyydelle eikä globaalille ympäristönsuojelulle. Meidän täytyy myös ajatella sitä, että emme aja yrityksiä ulos sieltä, missä meillä kuitenkin on hyvät olosuhteet.

Ja kysyisin vielä ministeri Tiilikaiselta: Tuossa keväällä puhuimme näistä samoista aiheista ja Pohjoismaiden yhteistyöstä muun muassa luonnon monimuotoisuuden säilyttämisessä. Onko siinä mitään tehtävissä? Uhanalaisten lajien ja luonnoneläinten lista vain kasvaa, vuonna 2016 taisi olla huippuvuosi. Miten hallitus aikoo toimia yhdessä Pohjoismaiden kanssa, jotta luonnon monimuotoisuus saadaan säilytettyä?

14.46 Hanna Sarkkinen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tulevaisuusvaliokunnan mietintö on ansiokas. Kaksi vuotta sitten hallitus leikkasi kehitysrahoituksesta massiiviset 40 prosenttia, ja on hienoa, että mietinnössä kannatetaan kehitysrahoituksen tason nostoa 0,7:n bkt-osuudelle. Agenda asettaa kehitysyhteistyön laadulle ja määrälle kasvavia odotuksia. Onkin tärkeää, että kaikki kehitysrahoitus on harmoniassa Suomen kehityspolitiikan periaatteiden ja Agendan kanssa. Tämä koskee myös finanssisijoituksia ja Finnfundin kasvaneiden pääomien käyttöä. Finnwatchin raportti toi esille viime viikolla ongelmia Finnfundin toiminnassa. Finnfund voi olla hyvä kehitystyökalu, ja sillä on oma roolinsa, mutta kaiken sen toiminnan on palveltava kestävä kehitys ja kehityspolitiikan painopisteitä.

Arvoisa puhemies! Olennainen sana on politiikkajohdonmukaisuus. Kaiken politiikan on tuettava kestävä kehitys. Rauha on kestävä kehityksen ehto, mutta silti Suomi vie aseita maihin, joiden käsistä ne uhkaavat päätyä konfliktialueille. Eikö tässä ole ristiriitaa?

14.47 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Maailman väkiluvun kolminkertaistuminen vähän reilussa 70 vuodessa haastaa todellakin nykyisen sukupolven. Ja tässä suhteessa, nimenomaan kestävä kehityksen kannalta, haaste on todella kova. Ehkä ei synkkyteen pidä vaipua, mutta on hyvä huomata, että ajatus kestävästä kehityksestä on tällainen kolmipyörä: ekologinen on kaiken pohjalla, koska ilman sitä ei

Pöytäkirjan asiakohta PTK 86/2017 vp

ole mitään, mutta siinä on yhtä lailla mukana myös taloudellinen ja sosiaalinen, ja jos yhden pyörän ottaa pois, niin se kolmipyörä ei kulje.

Pakko sanoa, että olen tismalleen samaa mieltä edustaja Jaskarin kanssa. Etenkin kun haaste on nyt niin kova, meillä ei ole varaa pelkästään katsoa sinne tulevaisuuteen, vaan pitää katsoa myös tähän hetkeen. Ja tässä suhteessa edustaja Haatainen otti oivan esimerkin esiin. Tässähän me menemme nyt väärään suuntaan kehitysyhteistyömäärärahojen puolella, eikä hallitus edelleenkään arvioi sen omia päätöksiä suhteessa sosiaaliseen kestävyys-teen Suomessa. [Puhemies koputtaa] Arvoisa ministeri: Olisiko tässä korjauksen paikka? Voisitko kannattaa sitä, että hallitus ryhtyy arvioimaan sen päätösten vaikutuksia suomalaisten eriarvoisuuteen [Puhemies koputtaa] ja sosiaaliseen koheesioon?

14.48 Anne-Mari Virolainen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Me tiedämme, että joka vuosi yli 2 miljoonaa 15-vuotiasta tyttöä päättää lapsuutensa äitiyteen. Minun mielestäni tyttöjen kuuluu saada olla tyttöjä ja käydä koulua, ja heidän pitää saada kasvaa itsenäisiksi, yhteiskunnan täysivaltaisiksi jäseniksi. [Satu Hassi: Juuri niin!] Ja ennen kaikkea heillä kuuluu olla oikeus päättää omasta kehostaan.

Suomi on ollut uranuurtaja naisten ja tyttöjen oikeuksien ja tasa-arvon edistäjänä. Meillä on valtavan hyvät näytöt toiminnasta hauraissa maissa — Afganistanissa, Somaliassa, Keniassa, Etiopiassa. Tiedän, ministeri Mykkänen, että naisten seksuaali- ja lisääntymis-terveys kehitysmaissa on myös teille sydämenasia. Kun USA:n rooli kansainvälisessä politiikassa erityisesti tällä sektorilla on muuttumassa, niin toivoisin teiltä näkemyksiä: miten koette, että Euroopan unioni voisi ottaa [Puhemies koputtaa] tällä sektorilla vahvempaa roolia?

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Sitten otamme ministerien puheenvuoroja, ja ne aloittaa ministeri Mykkänen, 3 minuuttia.

14.50 Ulkomaankauppa- ja kehitysministeri Kai Mykkänen: Arvoisa puhemies! Se on tärkeä keskustelu, ja todella paitsi että pari miljoonaa tyttöä synnyttää vaikeissa oloissa väärällä tavalla, itse asiassa 15 miljoonaa tyttöä vuodessa päätyy naimisiin alaikäisenä, yleensä tilanteessa, jossa se ei heidän elämäänsä palvele. Itse asiassa se on Espoon ja Vantaan tyttöjen lukumäärä joka päivä, mikä kuvaa tätä tilannetta. Meillä oli viime viikolla eduskunnan väestö- ja kehitysryhmän seminaari, johon osallistui myös Somalian terveysministeri, jota muutenkin täällä isännöin — ja aika hurjaa keskusteltavaa: yli puolet synnytyksistä tapahtuu ilman kunnon koulutetun ihmisen apua, viidesosa lapsista kuolee ennen ensimmäistä ikävuottaan, tyttöjen koulussa pysyminen — vaikka edustaja Haavisto viittasi, että aloittaminen on onneksi lisääntynyt — on edelleen valitettavan epävarmalla pohjalla.

Siksi meidän uusi maaohjelma Somaliassa käyttää 60 prosenttia resursseista naisten ja tyttöjen aseman parantamiseen. Siksi me olimme yhdessä neljän muun maan kanssa aloittamassa She Decides -aloitetta, jolla keräsimme 20 miljoonaa euroa lisää paikataksemme omalta osaltamme niitä Yhdysvaltain leikkauksia. Siksi kesäkuussa Lontoon perhesuunnittelukonferenssissa ilmoitimme vielä tämän päälle 21 miljoonaa euroa lisää rahoitusta. Siksi myöskin budjettiriihessä sovimme 10 miljoonan euron lisäyksestä kehitysyhteistyöhön, josta suunnataan myös tyttöjen koulutukseen ja seksuaali- ja lisääntymisterveyteen. Ja siksi olemme, kuten edustaja Virolainen painotti, viimeksi nyt toissapäivänä Tallinnan kehi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 86/2017 vp

tysministerikokouksessa meidän aloitteestamme komissioon vedonneet, että Euroopan komissio tulisi vastaan isolla, satojen miljoonien eurojen paketilla seksuaali- ja lisääntymis-terveyteen ja -oikeuteen, samoin kuin teimme itse asiassa edellisen kerran 15 vuotta sitten, kun Yhdysvaltain silloisen presidentin hallinto veti tukensa järjestöiltä, jotka osallistuvat perhesuunnitteluun.

Tässä suhteessa koetan myös edustaja Salolaisen pessimismiiä hieman helpottaa, sillä nimenomaan tämä seksuaali- ja lisääntymisterveytyö, tyttöjen aseman parantaminen, on todetusti kaikista parasta työtä myös väestönkasvun nopeamman taittamisen puolesta. Tässä meillä on myös hyvä pohjoismainen yhteistyö, johon edustaja Blomqvist aivan oikein viittasi. Yhdessä Pohjoismaat ovat itse asiassa yksi iso tekijä kehityskentässä, isompi kuin juuri missään muussa asiassa.

Täällä on myös nostettu ihan ymmärrettävästi keskusteluun sijoitusmuotoinen riskinjakorahoitus. Ensinnäkin toistan vielä kerran sen, että vaikka lopettaisimme Finnfundin pääomituksen tänä päivänä, yhtään uutta euroa menokehyyksiin se ei toisi. Yksikään euro ei ole pois suomalaisten kehitysjärjestöjen rahoituksesta, mikä sijoitusmuotoisena annetaan. Viimeisen vuoden aikana Finnfund on tehnyt lisäpääomituksen turvin 200 miljoonan euron edestä uusia investointipäätöksiä, joista yli puolet on uusiutuvaan energiaan. Itä-Afrikan suurin tuulipuisto, nyt on suunnitteilla Aasian isoin aurinkopaneelihanke ja niin edelleen. Nämä ovat juuri sitä infrastruktuuria, jota tarvitaan, jotta työpaikkoja ja kestävä kasvua erityisesti Saharan eteläpuoliseen Afrikkaan saadaan, mikä on se tärkein asia, jolla me voimme luoda toivoa epätoivon tilalle. Epätoivo on se, joka saa ihmiset lähtemään liikkeelle, ja mitkään muurit eivät sitä lopulta pysäytä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Ministeri Tiilikainen, 3 minuuttia.

14.53 Asunto-, energia- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen: Arvoisa puhemies! Usea edustaja kyseli tästä kansainvälisestä ulottuvuudesta. YK:ssa olimme ensimmäisiä maita, jotka esittelivät oman suunnitelmansa Agenda 2030 -toimeenpanossa. EU:ssa ajoimme Agenda 2030:n valtavirtaistamista, ja se hyväksyttiin neuvoston päätelmiin kesäkuussa. Pohjoismaitten ministerineuvoston puitteissa käynnistimme Suomen puheenjohtajakaudella pohjoismaisen kestävä kehityksen Generation 2030:n valmistelut, ja ohjelma on nyt valmis. Suomi on myös määritellyt Agenda 2030:n ja ilmastomuutoksen Arktisen neuvoston puheenjohtajuuskautemme painopisteiksi. Eli kautta linjan Suomen kansainvälisessä yhteistyössä Agenda 2030 -toimeenpano näkyy.

Edustaja Haavisto peräänkuulutti jotain aloitteellisuutta, jotain konkretiaa. Oikeastaan ehkä näkyvin Agenda 2030 -tavoitteitten konkretisoimisessa, missä Suomi on ottanut johtavan roolin maailmassa, on kiertotalouden edistäminen. Eli kyllähän tämä maailman ensimmäisen kiertotalousfoorumin järjestäminen kesäkuussa, missä yli sadasta maasta tuli osallistujia Suomeen, oli sellaista johtajuuden ottamista, ja tämän kaltaisia asioita todella tarvitaan.

No, sitten vähän esitettiin myös kritiikkiä siitä, että puuttuuko konkretia, että yleviä puhutaan. Kyllä, se on hyvä kysymys. Esimerkiksi kun edustaja Lindtman nosti tämän sosiaalisen kestävyuden, niin ihan konkreettisia päätöksiä hallituksen tuoreesta budjetista: yksinhuoltajien lapsilisiä korotettiin, takuueläkettä korotettiin, pienituloisimpien päivähoitomaksuja alennettiin, ylivelkaantuneitten asemaa parannettiin, päihdeäidit otetaan lisää-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 86/2017 vp

rärahalla huomioon, turvakoteja laajennetaan, pienimpiä isyys-, äitiys- ja vanhempainpäivärahoja korotetaan. Tässä konkretiaa sosiaalisessa kestävydessä.

Sitten oli se kysymys siitä, kumpi ensin, hallitusohjelma vai kestävä kehityksen tavoitteet. Hallitusohjelmaneuvoittelut käytiin kaksi vuotta sitten, ja vasta nyt meillä ovat nämä tavoitteet, joten ne eivät voineet vaikuttaa kahden vuoden takaisin hallitusneuvotteluihin. Toivon sydämeni pohjasta, että tulevissa hallitusneuvotteluissa nyt hallituksen linjaamat ja eduskunnan vielä höystämät Agenda 2030 -toimeenpanotavoitteet näkyvät, jotta hallitusohjelma määrätietoisesti jatkaa Agenda 2030:n toimeenpanoa.

Ilmastopolitiikan puolella tuli vielä kysymys, että miten nyt sitten, katoavatko Suomesta työpaikat. Eivät katoa, vaan olemme juuri tehneet sen kaltaista politiikkaa, että ripeitä, nopeita päästövähennyksiä tehdään Euroopan laajuisesti mutta samalla turvataan myös energiantensiivisen teollisuuden asema.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Sitten otamme toisen debattikierroksen.

14.56 Joona Räsänen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt todella olemme tulevaisuutemme kannalta tärkeimmän kysymyksen äärellä, ja ei meillä muuta vaihtoehtoa ole täällä maapallolla kuin mitoittaa oma elämämme niin sosiaalisesti, ekologisesti kuin myös taloudellisesti kestäväälle tasolle, ja siinä tässä mietinnössä tulevaisuusvaliokunta on tehnyt kyllä hyvää työtä.

Tämähän me teemme tulevien sukupolvien vuoksi, ja senpä takia olisin kysynyt ministeriltä: Suomessakin hyvin aktiivisesti tämä nuorten oma Agenda 2030 -ryhmähän on toiminut, ja hehän ovat esittäneet, tulisiko Suomessa säätää tai ottaa tällainen uusi toimi tulevien sukupolvien edunvalvojaksi, kun meillä on lapsiasiavaltuutettukin, tällainen tulevien sukupolvien valtuutettu, jonka tehtävänä nimenomaan olisi katsoa tätä ylisukupolvisuutta meidän päätöksenteossamme. Onko hallituksessa mietitty, millä tavalla tähän nuorten toiveeseen reagoidaan?

14.57 Krista Mikkonen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hieman ristiriitaisin mieltein tätä paperia lukee. Tämä selontekohan on todella loistava samoin kuin mietintö, mutta sitten kuitenkin jää pohtimaan sitä, miten tämä näkyy konkreettisesti käytännössä. Nämä Suomen painopisteet, jotka on valittu — hiilineutraali ja resurssiviisas Suomi sekä yhdenvertainen, tasa-arvoinen ja osaava Suomi — varmasti me kaikki voimme allekirjoittaa, mutta sitten kuitenkin tässä päivänpolitiikassa hallitus on leikannut juuri koulutuksesta, sen politiikka on ollut eriarvoisuutta kasvattavaa ja tasa-arvoa heikentävää, ja ilmastomuutokseen ei ole vastattu riittävän ripeästi.

Toivon todella, että nyt tämä vakuuttelu, mitä tänään tässä salissa käydään, toisi tähän muutosta, mutta valitettavasti esimerkki siitä tämän päivän päätöksestä, mitä EU:ssa tehtiin, tuntuu siltä, että hallitus katsoo, että hakkuista voidaan vain lisätä ja [Puhemies koputtaa] vähentää meidän hiilinieluaamme, vaikka nimenomaan ilmastomuutoksen kannalta seuraavat kymmenen vuotta ovat kriittisiä.

14.59 Outi Mäkelä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Suomen tulee todellakin hyvinvoivana maana kantaa vastuuta mutta myös vaikuttaa aktiivisesti eri foorumeilla. Tätähän Suomi on tehnytkin muun muassa vaatimalla, että Euroopan komissio paikkaisi Yhdysvaltojen leikkauksia naisten seksuaali- ja lisääntymisterveyttä ja oikeuksia

Pöytäkirjan asiakohta PTK 86/2017 vp

tukevaan kehitysyhteistyöhön, jolta osin USA:n kansainvälisen roolin mahdollinen muutos jättää kyllä paljon tilaa muille toimijoille.

Ministerit toivat esiin näitä muitakin seikkoja, joissa Suomi on ollut aktiivinen, mutta pidän tärkeänä, että suomalaisten tulee kansainvälisillä foorumeilla pitää huolta, että kestävässä kehityksessä keskitytään olennaisiin asioihin ja käytetään rahat, ne pienetkin rahat, joita on, tarkoituksenmukaisella tavalla.

Lisäksi haluaisin alleviivata sitä, että on tärkeä asia, että teemme töitä oman taloutemme eteen, jotta saamme taloutemme kuntoon ja meillä on jatkossa varaa lisätä kehitysyhteistyövaroja pitkällä aikavälillä.

15.00 Mirja Vehkaperä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kestävän kehityksen puitteissa hallituksen ilmastotoimet ovat kunnianhimoisia ja myöskin konkreettisia. Kivihiilen energiakäytöstä luovutaan ja öljyn käyttö puolitetaan vuoteen 2030 mennessä. Juuri budjettiriihessä on tehty konkreettisia toimia esimerkiksi liikenteen päästöjen vähentämiseen antamalla tukea sähkö- ja biokaasuautojen hankintaan ja jakeluinfraa kehittämällä koko Suomessa. Biopolttoaineiden käyttöä aiotaan nostaa 30 prosenttia vuoteen 2030 mennessä.

Nämä ovat konkreettisia toimia, ja nyt Suomen metsätkin on painettestattu Euroopan unionissa, ja tämä päätös tänään on positiivinen kestävä kehityksen puitteissa. Voimme käyttää vuotuista kasvua kestävästi, mutta energiakäytössä puuta ja metsiä ainoastaan sivutuotteina, ja tämä jos mikä antaa Suomelle valttikortteja, niin että metsiä ja puita voidaan hyödyntää rakentamiseen ja [Puhemies koputtaa] jalostamiseen ja sitten sivutuotteita energiaan käyttää.

15.01 Tytti Tuppurainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä olisin optimisti maailman tulevaisuuden suhteen, koska tämä YK:n Agenda 2030 on niin arvokas ja hyvä toimintaohjelma koko maailmalle. Mutta on tärkeätä noteerata, että se voi toteutua vain aidosti yhteistyöhön kykenevässä monenkeskisessä maailmassa, kansainvälisen yhteistyön maailmassa. Tässä suhteessa on kyllä syytä olla huolissaan, koska demokratia ja oikeusvaltio ja kansainvälinen yhteistyö ovat ottaneet viime vuosina takapakkia, ja tässä kyllä Suomen on syytä olla aktiivinen ja aloitteellinen. Pienen maan etu on se, että maailmanyhteisö kykenee yhteistyöhön ja kansainvälinen yhteistyö perustuu sääntöihin ja sopimuksiin.

Myös täällä kotimaassa täytyy kiinnittää huomiota siihen, kuinka me uskottavasti edistämme tavoitteita. Viittaan vain tähän tulonjakoselvitykseen, joka viime viikolla julkisuu-teen tuli. Eriarvoisuus on lisääntynyt, ja erityisesti kaikkein pienituloisimmassa tulokymmenyksessä tulot ovat laskeneet. Se on kyllä sellaista kehitystä, joka ei anna tavalliselle ihmiselle uskoa ja luottamusta tulevaisuuteen.

15.02 Arja Juvonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Sosiaali- ja terveysvaliokunta korosti lausunnossaan lasten ja nuorten hyvinvointiin ja terveyden edistämiseen tähtääviä toimenpiteitä, ja niitä me tarvitsemme edelleen. Mielialahäiriöt, käytöshäiriöt, masentuneisuus uhkaavat suomalaisia nuoria, ja toimia niiden ehkäisemiseksi meidän on tehtävä.

Täällä nostettiin hienosti esille tyttöjen synnytykset. Nostaisin itse esille tyttöjen ympärileikkauksen ja ongelmat ja asiat, mitä siihen liittyy. Tein kirjallisen kysymyksen siitä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 86/2017 vp

vastikään ja sain juuri siihen vastauksen, missä kerrottiin, että toki Suomessa asia tunnistetaan, asiaa pidetään esillä, siitä keskustellaan, jaetaan tietopaketteja ja kouluterveydenhuollossa puhutaan, mutta ovatko keinomme riittäviä saamaan näitä tapauksia selville ja ennalta ehkäisemään? THL on myös lausunut, että resurssit eivät ole edelleenkaan kunnossa kouluterveydenhuollossa, ja se kerrotaan myös tuossa kirjallisen kysymyksen vastauksessa. Kysyisinkin teiltä, hyvä ministeri: millä tavalla me saamme nämä Agendan toimenpiteet sinne hallitusohjelmaan todellisesti ja myös resurssit kohdalleen, [Puhemies koputtaa] jotta nämä hienot asiat sitten toteutuvat ennalta ehkäisevinä?

15.03 Antero Vartia vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Agenda 2030 -ta-voitteissa on paljon hyvää. Itse pidän tärkeimpänä nimenomaan resurssiviisauteen ja hiili-neutraaliuteen pyrkimistä, koska jos me tässä epäonnistumme ja ilmastonmuutos etenee, niin meiltä häviävät kyllä edellytykset onnistua myöskin muissa asioissa. Se, mikä tästä tekee niin haastavan, on se, että meiltä on aika käymässä vähiin. Ilmastonmuutos uhkaa edetä niin, että siitä tulee itseään voimistava kierre, ja siinä vaiheessa peli taitaa olla menetetty.

Ne kustannukset, mitä syntyy siitä, jos esimerkiksi turpeen verotusta nostetaan tai fossiilisten tukia leikataan, ovat paljon pienempiä kuin se, jos maailma ajautuu kriiseihin, sisällissotiin, ihmisiä lähtee liikkeelle ja talous romahtaa. Tämä uhka on todellinen, ja siksi toivoisin, että nämä hienot näkemykset, joita Agenda 2030 pitää sisällään, myös toteutuisivat konkreettisesti.

15.04 Veera Ruoho kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Poliitiikkajohdonmukaisuus, yhteistyö muiden maiden kanssa, kuten ministeri Tiilikainen mainitsi, ja konkreettinen kaipuu. Nostan yhden kohdan Yhdenvertainen, tasa-arvoinen ja osaava Suomi -painopisteestä, eli edistetään maahanmuuttajien kotoutumista siten, että maahanmuuttajien osaamista hyödynnetään suomalaisen yhteiskunnan hyväksi ja että maahanmuuttajat tunnistivat olevansa osa yhteiskuntaa.

Meillä oli syyskuun alussa Itämeren parlamentaarikkokonferenssi. Siellä me päätimme Suomen aloitteesta, että perustetaan tällainen migration working group eli maahanmuuttajatyöryhmä. Siellä Itämeren valtiot jakavat keskenään hyviä käytäntöjä ja sitten taas toisaalta tällaisia "lessons learned", jos on ollut joitain haasteita. Tämä on juurikin sitä, että tehdään johdonmukaisesti sitä työtä myöskin kansainvälisillä foorumeilla.

15.05 Pilvi Torsti sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä kestävän kehityksen mallien löytäminen tietysti on meidän aikamme kohtalon kysymys, ja se, olemmeko me pessimistejä vai optimisteja, ei sitä ratkaise vaan se, minkälaisiin toimenpiteisiin globaalisti todella lähdetään.

Tässä YK:n painotuksessa minusta on keskeistä, että siinä nimenomaan korostetaan tätä kaikkien pitämistä mukana, yhdessä maapallon kestävyysden kanssa. Sen takia olen kyllä ministerin kanssa siitä samaa mieltä, että tämä käsittely, joka Suomessa on otettu hyvin nopealla aikataululla ja sillä tavalla haastetaan myös muuta maailmaa, on arvokas ja se meidän on syytä noteerata.

Sitten tietysti on syytä kyllä noteerata tämä lievä ristiriita, mikä liittyy tähän selonteokoon ja etenkin mietinnössä nostettuihin asioihin suhteessa meidän nykyiseen hallitusohjelmaan ja sen todistetusti eriarvoisuutta lisänneisiin päätöksiin. Nostaisin ehkä nyt lähinnä koulutuksen tässä kohtaa, ja kysyisin ja toivoisin hallitukselta toimenpiteitä virheiden

Pöytäkirjan asiakohta PTK 86/2017 vp

korjaamiseksi, jotta me todellakin nostaisimme koulutuksessa tämän tasa-arvon taas agendalle, koska se on myös globaalisti sellainen malli, jota me näytämme ja jossa Suomea kuunnellaan. — Kiitos.

15.07 Sari Tanus kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ihmiskunta on julkaissut tähän mennessä noin 50 miljoonaa tieteellistä artikkelia, ja puolet niistä on julkaistu 20 viime vuoden aikana, ja on arvioitu, että seuraavien 20—30 vuoden kuluessa julkaistaneen yhtä paljon tiedettä kuin tähän mennessä yhteensä. Eli mahdollisesti seuraavat 20 vuotta voivat muuttaa maailmaa enemmän kuin edelliset 200 vuotta. Tässä tilanteessa tässä muutosprosessissa, kestävän kehityksen päätöksenteossa ja muutoksen hallinnassa myös ennakoitimenetelmiä tulisi hyödyntää. Kysyisinkin ministeriltä: missä määrin näitä ennakoitimenetelmiä hyödynnetään ja suunnitellaan jatkossa hyödynnettävän linjauksia ja päätöksiä tehtäessä?

15.07 Pia Kauma kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä muun muassa edustaja Virolainen nosti hyvin esiin naisten ja tyttöjen oikeudet ja erityisesti nuo lapsiavioliitot. Minustakin se on tosi tärkeä asia, ja ministeri vastasikin siihen erinomaisesti. Täällä muun muassa edustaja Kontula ja monet muut ovat peränneet näitä konkreettisia asioita, joilla voidaan asioita todentaa, ja jos ministeri Mykkänen olisi ollut täällä vielä paikalla, niin olisin häneltä kysynyt, eikö olisi mahdollista sitoa näiden lapsiavioliittojen kanssa pienempiin lukuihin pääseminen ja naisten aseman paraneminen myöskin meidän antamaamme kehitysapuun, jolloin me saisimme mittareita sille, millä tavalla näillä rahoilla saadaan tuloksia aikaan. Toivon, että ministeri Tiilikainen voisi ottaa tähän asiaan kantaa.

Toinen asia on se, mitä edustaja Ruoho tuossa otti hyvin esiin näistä maahanmuuttajaperheistä. Itse olen huolissani erityisesti maahanmuuttajaaideistä. Millä tavalla heidät saadaan kotoutumaan tähän yhteiskuntaan?

15.08 Maria Tolppanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä paperissa tartutaan ihan hyviin asioihin, mutta tosiaan minäkin sitä konkretiaa sinne toivon.

Yksi semmoinen asia, mikä tässä pistää silmään — luen yhden kohdan: "Turvataan osaava työvoima muuttuvilla työmarkkinoilla ja ehkäistään syrjäytymistä." Ajatus on hyvä, mutta tämä on väärinpäin. Pitäisi olla: "Ehkäistään syrjäytymistä ja turvataan osaava työvoima muuttuvilla markkinoilla." Pitäisi lähteä siitä yksilöstä päin.

Tätä asiaa kun mennään eteenpäin, niin täällä puhutaan: työvoimapoliittiseen koulutukseen voivat hakea työttömät, lomautetut tai lisäkoulutusta tarvitsevat. Eikö meidän pitäisi pyrkiä siihen, että jokainen työtön tai lomautettu pääsisi työvoimapoliittiseen koulutukseen, että siinä ei enää olisi niitä kapuloita edessä, että pääsee rakentamaan elämäänsä eteenpäin?

Sen lisäksi osatyökykyisistä puhuttiin. Haluaisin lisätä tähän vielä vammaiset ja vammaisten palkkauksen. Se olisi äärimmäisen tärkeä asia.

15.10 Jani Toivola vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on monessa puheenvuorossa nostettu esiin läpileikkaavuus ja se, että kaikki hallinnonalat täytyy sitouttaa, ja se on tosi tärkeä osa. Minua kiinnostaisi kuulla ehkä, miten sen asian kanssa ihan konkreettisesti edetään. Esimerkkinä meillä tuli sivistysvaliokunnassa keskustelu, jonka

Pöytäkirjan asiakohta PTK 86/2017 vp

yhteydessä kysyin tämän asian linkkiä Agenda 2030:een ja virkamies ikään kuin ihan siinä tilanteessa tajusi, että tätä kulmaa ei ole mietitty mutta sehän olisikin äärimmäisen tärkeätä ja olennaista. Kun me ajattelemme meidän laajaa virkamieskuntaamme, niin kyllä tosi tärkeä osa myöskin sitä eteenpäinmenevyyttä ja sitä läpi hallituskausien menevää tekemistä on se, että me olemme laajasti sitouttaneet kaikki tähän prosessiin ja että siihen on selkeät mallit.

Vielä kehottaisin pohtimaan tätä yksittäisen hallituksen ja koko Agendan välistä suhdetta ja sitä, miten me varmistamme sen, että todella Agenda olisi se ohjaava suunta. Nyt annettiin aika selkeästi ymmärtää, että koska hallitusohjelmaneuvoittelut olivat aikaisemmin, niin oltiin ikään kuin pakkotilanteessa, mutta ehkä siinä olisi joitain mahdollisia muokkauksia voitu tehdä, koska tämä sama asia on edessä sitten muutaman vuoden päästä, [Puhemies koputtaa] ja se on äärimmäisen ratkaisevaa toimeenpanon kannalta.

15.11 Pekka Puska kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sekä valiokunnan puheenjohtaja että ministeri Tiilikainen korostivat kestävän kehityksen ja hyvinvoinnin seurantaindikaattoreita. Tämä on tosiaan tärkeää, mutta se ei ole ihan helppoa. Me tiedämme, että tässä on tehty kansainvälisesti erittäin paljon työtä, ja voi vain toivoa, että asiassa voitaisiin myöskin lisätä kotimaista tutkimusta ja vahvistaa ja tältä pohjalta kehittää suomalaisia seurantaindikaattoreita, suomalaista seurantaa tässä tärkeässä asiassa.

15.11 Sirpa Paatero sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Erittäin hyvä, että Agenda 2030 on täällä keskustelussa. Pidän merkittävänä koko suomalaiselle demokratialle sitä, että kaikki pääsevät käsittelemään.

Tämän prosessin aikana on ollut ongelmallista se, että kun Agenda 2030:n pitäisi olla tätä päivää ja pitkälle tulevaisuuteen, niin sitten kaikki ne keinot jotenkin on sidottu tähän hallitusohjelmaan ja sen takia tavoitteet ja konkretia eivät tässä tapauksessa kohtaa. Konkreettisimpana tietenkin kaikki tässä salissa tunnistavat kehitysyhteistyörahojen leikkauksen — että tavoitteet ovat samat kuin aikaisemminkin mutta se, millä keinoilla ja millä euroilla me sitä teemme, on puolet entisestä, ja näinhän ei voi toteutua.

Suomella on vastuu kansallisesti ja kansainvälisesti, ja kun yksi tavoite on, että pidetään kaikki mukana, niin edes Suomessa tämä ei toteudu. Jos meillä terveyserot eivät kapene ja tuloerot jopa kasvavat ja kun meidän vastuumme kuitenkin olisi tehdä tätä myöskin muille maille, niin kyllä meidän nyt pitäisi ensin pystyä myöskin huolehtimaan tässä omassa maassa, että näin ei tule tapahtumaan.

15.13 Ritva Elomaa ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tulevaisuusvaliokunnan mietintö painottaa osuvasti koulutuksen, tasa-arvon, lapsiköyhyyden vähentämisen ja maahanmuuton hallinnan olevan keskeisiä Suomen haasteita tämän toimintasuunnitelman teemojen osalta. Paljon tehtävää kotimaassa ja koko maailma parannettavana.

Kysyisin ministeriltä: onko halpatyövoiman mahdollinen suuri lisäys maahanmuuton seurauksena Suomelle uhka ja ongelma? Meidän pitää päätöksentekijöinä myös muistaa, että emme myöskään saa unohtaa suomalaisten etuja ja oikeudenmukaisuutta, kun teemme päätöksiä.

Tämä EU-parlamentin päätös metsistä, kompromissiehdotus, oli hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 86/2017 vp

Täällä on otettu esille myös tyttöjen ja naisten aseman parantaminen globaalisti, ja se on todella huolestuttavalla tasolla tuolla köyhissä maissa. Väestönkasvu on samanarvoisesti todella vaikea ongelma, ja väestö vain kasvaa [Puhemies koputtaa] ja ongelmat kasvavat.

Edustaja Salolainen otti luonnon, ympäristön esille. Jokaiselle on tietysti tärkeää, että maapallo [Puhemies koputtaa] säilyy ja näistä huolehditaan.

Ja Meri otti uhanalaiset eläimet huomioon. Voidaanko siihen Suomen taholta vaikuttaa?

15.14 Matti Semi vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ranskassa ja Hollannissa on hyväksytty lait, jotka velvoittavat kyseisissä maissa toimivia yrityksiä huolehtimaan ihmisoikeuksista koko toimintaketjussaan. Ja kyllä meidän Suomessakin pitäisi toimia aivan samalla tavalla ja tulla seuraamaan tätä esimerkkiä mahdollisimman pian. Kysynkin: kuinka hallitus aikoo edistää tätä Ranskan ja Hollannin mallia, ja kuinka Suomi valvoo paremmin, että suomalaiset yritykset huolehtivat koko toimintaketjussaan siitä, että ne toimivat inhimillisesti ja ihmisoikeuksista huolehtien?

15.15 Anders Adlercreutz r (vastauspuheenvuoro): Ärade talman! On hienoa, että tässä päästään keskustelemaan Agenda 2030:stä ja että se on suoraan valtioneuvoston alla, sillä niin ei aina ole, niin kuin edustaja Kosonen tuossa äsken kertoi. Se, että siitä puhutaan tässä, kertoo, että se on merkittävä asia ja että sitä pidetään arvossa, mutta toisaalta pitää ehkä myöskin arvioida niitä tekoja. Niitä toimiahan, joista tässä puhutaan, koordinoidaan pitkälti kansainvälisesti EU:ssa ja YK:ssa, mikä vie siihen, miten hallitus katsoo toimintaa YK:ssa ja YK:n alaisia järjestöjä. Asiaa voi helposti arvioida budjetin kautta, sen kautta, mitä kustannuseriä leikattiin silloin kaksi vuotta sitten. Ja silloinhan hyvin iso osa nimenomaan YK:n järjestöjen määrärahoista joutui kirveen alle. Kertooko tämä hallituksen prioriteeteista, vai oliko se siinä tilanteessa [Puhemies koputtaa] pakon sanelema asia? Miten ministeri katsoo asiaa?

15.16 Tiina Elovaara si (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluaisin kiinnittää huomiota kestävän kehityksen periaatteiden jalkauttamiseen tänne eduskuntaan ja valiokuntien jokapäiväiseen työhön. Osa valiokunnista luontaisesti käsittelee aihepiiriä, kuten vaikkapa ympäristövaliokunta, ja ympäristöministerille nämä asiat ovat varmasti tuttuja, mutta itseäni kiinnostaa se, kuinka voimme omassa jokapäiväisessä työssämme valiokunnissa ja eduskuntaryhmissämme muistaa kestävän kehityksen periaatteita ja kuinka ministerit tunnistavat työssään kaikilla sektoreilla nämä seikat.

15.17 Merja Mäkilä-Ropponen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Keskeinen kysymys minun mielestäni on se, ohjaako kestävän kehityksen agenda hallituksen politiikkatoimia tässä ja nyt. Mielestäni ei. Hyvää kestävän kehityksen politiikkaa olisi satsata koulutukseen ja osaamiseen, mutta sen sijaan hallitus on toteuttanut massiiviset miljardien leikkaukset suomalaiseen osaamiseen.

On hienoa, että talous kasvaa, mutta nyt talouden kasvusta eivät pääse kaikki nauttimaan. Kakku kasvaa, mutta siitä leikattavat palat ovat kyllä kovin erikokoisia. Tulo- ja terveyserot ovat kasvaneet ja köyhyys on lisääntynyt, ja nämä ovat kaikki hallituksen tietoisia päätöksiä. Suomessa on yhä enemmän ihmisiä, jotka joutuvat valitsemaan ruoan ja lääkkeiden välillä. Leipäjonot ovat jopa kasvaneet. Näihin toivoisin ministeriltä jonkun kommentin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 86/2017 vp

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Myönnän vielä vastauspuheenvuorot edustajille Kontula, Haavisto ja Lindtman, ja sen jälkeen ministerin vastauspuheenvuoro.

15.18 Anna Kontula vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Mielestäni en ole pessimisti, pikemminkin ehkä tolkun utopisti, mutta näistä lähtökohdista fakta vain on se, että kaikki päätetyt, toteutetut ja suunnitellut konkreettiset toimenpiteet tässä maassa eivät riitä meitä pitämään edes paikallaan, saati viemään eteenpäin ekologisessa ja sosiaalisessa kehityksessä. Jos me haluamme ehkäistä lapsiavioliittoja muualla, meidän ehkä pitäisi ensin tehdä se omassa maassamme. Jos me haluamme puhua ympäristöstä maailman areenoilla, ehkä meidän pitäisi aloittaa tekemällä jotakin sille, että suomalaisen ekologinen jalanjälki on neljä kertaa sen, mitä tämä pallo kestää. Me emme voi väistää näitä kysymyksiä sillä, että keskitytään vain puhumaan siitä, mitä me toivomme. On pakko alkaa tehdä jotain, tai muuten muutos tapahtuu ilman meidän toimiamme.

15.19 Pekka Haavisto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Joskus vuosia sitten tässä salissa keskusteltiin, ovatko maailman köyhät kiinnostuneita ympäristöasioista, ja täällä vallitsi sellainen yleinen käsitys, että vasta sitten, kun yhteiskunnat ovat tietyllä varallisuustasolla, aletaan kiinnostua ympäristöstä. Tämähän on nyt osoittautunut vääräksi. Maailman köyhät itse asiassa kärsivät eniten näistä ympäristön muutoksista. Suuret tulvat, kuivuus, kaivojen kuivuminen ajavat juuri maailman köyhimmät ihmiset pakolaisuuteen. Onneksi tässä ohjelmassa, Agenda 2030:ssä on nyt mukana keskeisiä ympäristöasioita, vesi, ilmastoasiat, biodiversiteetti ja muut.

Mutta tähän liittyy myös huoleni: mitä tekee Suomen hallitus? Me olemme olleet YK:n ympäristöohjelman UNEPin, jonka hyvin tunnen, yksi keskeisiä tukijoita, ja nyt esimerkiksi tämän hallituksen aikaan olemme vetäneet rahoitusta dramaattisesti alaspäin. Nyt juuri kun nämä maailman köyhimmät maat ja kehitysmaat tarvitsisivat tukea myöskin ympäristöasioiden hoitoon, meidän pitäisi sitä tukea voida osoittaa nykyistä enemmän.

15.20 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Syy siihen, että Agenda 2030 on tuotu tänne eduskuntaan ja että nimenomaan eduskunta käsittelee sen arvovaltaisella tavalla, on nimenomaan se, että halutaan nähdä, onko nyt niillä toimenpiteillä, joihin Suomi tässä sitoutuu, vaikutuksia Suomen toimintaan. Täytyy sanoa, että valiokunnan varapuheenjohtaja Mäkisalo-Ropposen puheenvuoro osoittaa, että hänen kädenjälkensä näkyy vahvasti tässä mietinnössä, koska valiokunta terästi agendaa ja terästi omassa mietinnössään tätä tulokulmaa ja korosti nimenomaan tätä politiikkajohdonmukaisuutta ja vaikuttavuuden arviointia. Se tarkoittaa sitä, että arvioidaan kokonaisuudessa, miten esimerkiksi hallituksen päätökset vaikuttavat ekologiseen kestäväan kehitykseen tai sosiaaliseen kestäväan kehitykseen. Ja nyt, ministeri Tiilikainen, te luettelitte joukon päätöksiä, mutta jätitte kertomatta, mikä on se [Puhemies koputtaa] hallituksen toimenpiteiden kokonaisuus, joten kysyn: Eikö olisi hyvä indikaattori arvioida sosiaalista koheesiota, että hallitus itse arvioisi päätöstensä vaikutukset eriarvoisuuteen? Voitteko tätä tukea?

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Ministeri Tiilikainen, 3 minuuttia.

15.21 Asunto-, energia- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen: Arvoisa puhemies! Kiitoksia napakoista kysymyksistä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 86/2017 vp

Aloitan edustaja Paateron kysymyksestä, koska se oli hyvin oleellinen, eli tämän hallituksen ohjelman ja Agenda 2030 -tavoitteitten välisestä suhteesta. Hallitus on nimenomaan lähtenyt siitä, että olemme tähän toimintaohjelmaan kirjanneet ne konkreettiset asiat, joita pystymme tällä vaalikaudella toteuttamaan, joihin tämä hallitus on sitoutunut. Emme ole kirjanneet sinne juuri niitä utopioita, jotka sitten toivomme jonkun seuraavista hallituksista toteuttavan. Seuraavalla hallituksella on vallan mainiot mahdollisuudet omassa ohjelmassaan taas kirjoittaa niitä konkreettisia askelia eteenpäin. Eli se pitkän ajan tavoite ja sitten ne askeleet, mitkä otamme nyt parin vuoden aikana — tämä on ollut se kantava ajatus tässä.

Edustaja Toivola teki erinomaisen kysymyksen tästä läpileikkaavuudesta, ja samaan itse asiassa viittasi Elovaara: miten tämä näkyy sitten kaikessa toiminnassa? Oikeastaan kehoitankin teitä — Toivola myös vastasi itse — että siinä valiokuntatyössä minkä tahansa ministeriön virkamieheltä voitte kysyä, onko tässä otettu 2030-tavoitteet huomioon. Sitä kautta tuo valtavirtaistaminen etenee paitsi hallinnon keinoin myös eduskunnan antaman palautteen perusteella.

Edustaja Tuppurainen otti esille kansainvälisen näkökulman, niin kuin moni muukin täällä, Adlercreutz ja niin edelleen. Olen aivan samaa mieltä, että vain monenkeskinen yhteistyö auttaa näissä isoissa asioissa. Se on meidän kantava ajatuksemme. Suomi jos kuka tukee tätä monenkeskistä yhteistyötä. Ja kyllä, valitettavasti jouduimme myös näitä YK-järjestöjen rahoituksia leikkaamaan, mutta, edustaja Haavisto, olen iloinen voidessani kertoa, että UNEPin rahoitusta vahvistetaan. Onneksi sananvalta ja vaikutusmahdollisuus eivät ole pelkästään rahasta kiinni, vaan olemme entistä aktiivisemmalla toiminnalla korvanneet myös niitä rahoituksen vajeita.

Sitten, hyvät edustajat, teiltä tuli huikean iso joukko hienoja ja yksityiskohtaisia kysymyksiä, mitkä menevät kyllä tukevasti kaikille mahdollisille hallinnonaloille, enkä kuvittele voivani vastata eri ministerien puolesta. Tämä vain kuvaa sitä, kuinka kattava tämä Agenda 2030 on. Sen alla voidaan keskustella suunnilleen mistä vain.

Mutta muutama asia, mihin itse voin vaikuttaa: Tämä luonnon monimuotoisuus ja uhanalaiset eliöt — olen hyvin ylpeä siitä, että hallitus lisää 10 miljoonalla Metso-ohjelman rahoitusta ensi vuodelle. [Antti Lindtman: Paikataan leikkauksia!] Olen myös hyvin tyytyväinen esimerkiksi edustaja Vehkaperän mainitsemiin konkreettisiin tavoitteisiin ilmastomuutoksen torjunnassa. On aivan oikein, niin kuin esimerkiksi edustaja Vartia sanoi, että tarvitaan nopeita toimia. Ja vaikka hallitus tavoittelee sitä, että hiilenpoltto loppuu 2030, niin toivon sydämeni pohjasta, että moni kaupunki Suomessa seuraa Lahden esimerkkiä, missä juuri toissa viikolla kävin peruskiven muuraamassa uuteen biovoimalaan — hiilenkäyttö loppuu. Toivottavasti muut kaupungit seuraavat tässä esimerkkiä jo ennen tuota vuotta 2030. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Nyt menemme puhujalistaan.

15.25 Antero Laukkanen kd: Arvoisa herra puhemies! Globaalin kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030 hyväksyttiin YK:n huippukokouksessa syyskuussa 2015, ja sen toimeenpano käynnistyi vuoden 2016 alussa. Eli verrattain lyhyt aika. Ja olisin tässä oikeastaan edustaja Haaviston kanssa samaa mieltä siitä, että aika paljon on kuitenkin saavutettu, ja joudumme ihan kiitoksella pohtimaan ja miettimään, onko kritiikkimme välillä liian kovaakin, kun odotamme maailmanlaajuisia ihmeitä, pohjoismaisia ihmeitä, jopa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 86/2017 vp

suomalaista ihmettä ikään kuin yhden vuoden toimeenpanon aikana, ja siinä mielessä arvostan ministereiden hyvin harkittuja vastauksia.

Yksi tavoitteista on poistaa äärimmäinen köyhyys maailmasta. Tämä tavoite on huikea tavoite. Taitaa olla niin, että ainoastaan Kiina, ainoana maana koko maailmassa, on maa, joka on ilmoittanut tavoitteekseen köyhyys poistamisen ja vielä vuoteen 2020 mennessä.

Globaali Agenda 2030 -toimintaohjelma on ainutlaatuinen saavutus kansainväliseltä yhteisöltä. Ensimmäistä kertaa maailmanhistoriassa kaikilla mailla on yhteinen toimintaohjelma, joka sisältää konkreettisia tavoitteita kestävä kehityksen toteuttamiseksi.

Arvoisa puhemies! Agenda 2030:n onnistuminen on kiinni sen kansallisesta toimeenpanosta: siitä, kuinka konkreettisia ovat ne esitettävät toimet ja kuinka toteutettavissa ne ovat ja millaiset resurssit toimeenpanolle ohjataan. Ja on helppo yhtyä niiden kansanedustajien kritiikkiin, joista on vaikea nyt nähdä, miten hallitus toteuttaa tätä ohjelmaa, kun nimenomaan kehitysyhteistyöhön ovat kohdistuneet niin voimakkaat leikkaukset.

Valtioneuvoston Agenda 2030 -selonteossa esitetään kaksi kansallisen toiminnan painopistettä: hiilineutraali ja resurssiviisas Suomi sekä yhdenvertainen, tasa-arvoinen ja osaava Suomi. Lisäksi selonteossa esitetään kolme politiikkaperiaatetta, jotka kertovat siitä, miten hallitus toteuttaa Agenda 2030 -toimenpideohjelman. Periaatteet ovat pitkäjänteisyys, muutosvoimaisuus, johdonmukaisuus ja globaali kumppanuus sekä omistajuus ja osallisuus. Näiden painopisteiden ja politiikkaperiaatteiden osalta selonteossa esitetään myös konkreettisia toimenpiteitä, hyvä niin.

Suomi toteuttaa YK:n kestävä kehityksen ohjelman tavoitteita erityisesti kestävä kehityksen yhteiskuntasitoumuksella "Suomi, jonka haluamme 2050". Hallituksen Agenda 2030 -toimeenpanosuunnitelmalla sekä hallituksen kehityspoliittisella ohjelmalla halutaan nämä kaikki sitoumukset täyttää. Tämä Sitoumus 2050 sisältää kahdeksan tavoitetta vuoteen 2050 asti. Tavoitteita ovat yhdenvertaiset mahdollisuudet hyvinvointiin, vaikuttavien ihmisten yhteiskunta, työtä kestävästi, kestävät yhdyskunnat ja paikallisyhteisöt, hiilineutraali yhteiskunta, resurssiviisas talous, luonnon kantokykyä kunnioittavat elämäntavat sekä luontoa kunnioittava päätöksenteko. Kun tätä listaa lukee, on pakko todeta: jos tässä onnistumme, voi Suomea pitää ihanneyhteiskuntana ja maailmankaikkeuden onnelana.

Hallituksen kehityspoliittinen ohjelma, joka on osa Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan kokonaisuutta, sisältää neljä painopistettä.

No niin, arvoisa puhemies, kuten huomaatte, tämä tavoitteiden rypäs ja tämä valtava yksityiskohtaisuus on niin puuduttavaa, että lukijaakin melkein jo ahdistaa sisältäpäin. Täytyy todeta, että kyllä meillä on nyt tässä valtava haaste, miten ihmeessä tämä kaikki muuttuu selkokielelle, sellaiseksi konkretiaksi, joka on myös kansalaisten ymmärrettävissä. Yksi keskeinen onnistumisen väline on huolella mietityt mittarit arviointia varten, mihin myös tulevaisuusvaliokunta kiinnittää paljon huomiota. Jään odottamaan näiden mittareiden konkreettista sisältöä, jotta sitten tiedämme, onnistummeko vai emmekö. — Kiitos.

15.30 Pilvi Torsti sd: Arvoisa puhemies! Kestävä kehitys korostaa ymmärrystä taloudellisen, sosiaalisen ja ekologisen kestävyysyhteydestä, ja päätöksenteossa me tiedämme kaikki, että tehtävä on vaativa. Usein monissa asioissa nämä kolme periaatetta ovat itse asiassa keskenään jos eivät ristiriidassa, niin vähintään jännitteisessä suhteessa, ja näiden jännitteiden ratkominen on meidän päättäjien vastuulla.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 86/2017 vp

Kestävän kehityksen mallin löytäminen on aikamme kohtalonkysymys, niin kuin täällä moni on todennut, ja se on sitä niin ilmastopolitiikassa kuin ihmisten hyvinvoinnissa. YK:n määrittelyn mukaisesti kyse on todella kaikkien pitämisestä mukana ja samalla yhteisen maapallon kestävydestä.

Näin taustaltani poliittisen historian dosenttina rohkenen todeta, että Agenda 2030 on kyllä historiallinen, koko maailmaa näin laajasti yhdistävä jonkinlainen maailman pelastusyritys tai -ohjelma. Ja ehkä optimisti tai tolkun utopisti — siteeratakseni edustaja Kontulaa — toivoo ja uskoo, että Agenda päättyy monen valtion hallitusohjelman perustaksi ja sitten niitä keinoja sieltä myöskin haetaan.

Parhaimmillaan Agenda voi onnistua läpäisemään monet strategiset ohjelmat. Esimerkiksi tänään Helsingin kaupunginvaltuusto tulee käsittelemään nelivuotista strategiaa, ja sen taustavalmistelussa SDP:n ryhmä on jo hyödyntänyt Agenda 2030 -ohjelmaa, ja ehkä meillä on siellä konkretiaakin jonkun verran jo keinovalikoimassa enemmän kuin vielä valtion hallituksella esimerkiksi koulutuksen osalta. Seuraavassa hallitusohjelmassa varmaan näemme 2030-ohjelman vaikutusta jo enemmän, ja toivon, että monet puolueet myös ottavat sen oman valmistelunsa ytimeen. Näin olemme edustamassani ryhmässä jo tehneet.

No, sitten vähän kritiikkiin ja ehdotuksiin. Kun Agenda 2030:n pääviesti kuitenkin on sosiaalisesti kestävä kehitys ja ajatus siitä, että kaikki pidetään mukana, niin meillä on nyt lukuisia selvityksiä siitä, että Suomessa viime vuosina tehdyillä päätöksillä on kuitenkin lisätty eriarvoisuutta ja leikattu hyvinvoinnista, syvennetty köyhyyttä. Tutkimus on tässä armotonta. Hyvinvoinnista, koulutuksesta ja terveydestä säästäminen tulee pitkällä aikavälillä yleensä sairaan kalliiksi. Siksi käydessäni läpi tuota selontekoa ja mietintöä olin kyllä erittäin iloinen, koska mietintö nostaa kunnianhimon tasoa nimenomaan täällä eduskuntatyössä merkittävästi — kiitos siitä tulevaisuusvaliokunnalle. Esimerkiksi siellä ponsissa huomiot mittareista ovat todella keskeisiä.

Arvoisa puhemies! Palaisin vielä erityisenä teemana koulutukseen, kun pohdimme jatkotoimenpiteitä kansallisessa toimeenpanossa.

Koko väestön kouluttaminen on ollut vuosikymmeniä sitten Suomessa tehty arvovalinta, joka on nostanut meidät vauraimpien valtioiden joukkoon. Maailmalla meillä on kova koulutusmaine juuri tästä syystä. Talouskasvu ja koko väestön kouluttaminen ovat kulkeutuneet meidän kehityksessämme käsi kädessä, ja näin ovat rakentuneet luottamus yhteiskuntaan ja vahva oikeusvaltio — siis parasta kestävästä kehityksestä.

Siksi meidän on syytä huolehtia koulutuksesta tulevaisuuden ratkaisuihin. On yhtäältä kyse Suomen ja suomalaisten hyvinvoinnista ja pärjäämisestä, mutta on kyse myös teemoista, joissa meillä on maailmalla sananvaltaa ja kuulijoita. Me voimme vaikuttaa esimerkiksi naisten ja tyttöjen asemaan koulutuksen kautta, koska Suomen koulutusosaamiseen luotetaan, ainakin toistaiseksi. Nimittäin juuri nyt me olemme tilanteessa, jossa kyllä omakin koulutustasomme on laskenut ja koulutuksen eriarvoisuus lisääntynyt. Nämä kehitykset ovat näkyneet pitkään signaalinomaisina, ja nyt olemme tulleet tilanteeseen, jossa esimerkiksi eilen asiantuntija sivistysvaliokunnassa totesi, että vielä ei ole liian myöhäistä toimia. Siksi toivon, että nykyhallitus ja tulevat hallitukset korjaavat niitä virheitä, joita viime vuosina on tehty. Me tarvitsemme kunnianhimoisen tason niin suomalaisen koulutuksen tasa-arvon toteuttamiseen kuin maailmalla tehtävään kehitystyöhön, ja näihin tarvitaan resursseja, joista täällä salissa tullaan keskustelemaan ensi viikolla.

Yhtenä esimerkkinä edustaja Mäkisalo-Ropponen nosti maksuttoman varhaiskasvatuksen. Se todella olisi tulevaisuusinvestointi ja kestävästä kehityksestä parhaimmillaan. Nobelis-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 86/2017 vp

tiekonomistit ovat osoittaneet varhaiskasvatuksen tehokkuuden. Panostettu euro tulee moninkertaisena, jopa seitsemänkertaisena, takaisin. Lisäksi suomalainen varhaiskasvatus on noteerattu maailman parhaaksi, joten meidän on kyllä syytä kuulla nyt kentältä kuullut hätähähdöt, jotta tämä menestystarina ei vaarannu.

Arvoisa puhemies! Me tiedämme Suomessa, että koulutus on tehokkain tapa muuttaa maailmaa ja pitää kaikki mukana ja vahvistaa kestävästä talouskasvusta. Siksi koulutuksen tuleekin olla keskeinen osa Agenda 2030:een pohjaavia kestävästä kehityksen panostuksia ja jatkotoimenpiteitä ja mittareiden pohdintaa Suomessa. — Kiitos.

15.35 Tytti Tuppurainen sd: Arvoisa herra puhemies! Keskustelemme täällä tänään erittäin tärkeästä, meitä kaikkia ja koko maailmanyhteisöä koskettavasta asiasta, yhteisestä tulevaisuudestamme. Syksyllä 2015 YK:n jäsenvaltiot sopivat Agenda 2030 -toimintaohjelmasta ja konkreettisista kestävästä kehityksen tavoitteista. Näiden tavoitteiden hyväksyminen oli tärkeä virstanpylväs. Niiden saavuttamiseksi tarvitaan kuitenkin meidän kaikkien panosta. Kestävä kehitys on mitä suurimmassa määrin yhteinen asia. YK:n kestävästä kehityksen tavoitteet ovat universaaleja, ne koskevat siis kaikkia valtioita mutta myös yksityistä sektoria ja kansalaisyhteiskuntaa — siis jokaista meistä. Kestävä kehitys ei ole mitään nollasummapeliä, siinä ei ole voittajia ja häviäjiä.

Suomen hallitus on linjannut Agenda 2030 -selonteossaan kansallisen toiminnan kaksi painopistealuetta: hiilineutraali ja resurssiviisas Suomi sekä yhdenvertainen, tasa-arvoinen ja osaava Suomi. Nämä painopisteet ovat kannatettavia. On kuitenkin tärkeää, että Suomi kantaa osuutensa kestävästä kehityksen tavoitteiden toteutumisesta myös globaalilla tasolla. Agenda 2030:n keskeinen periaate on, että ketään ei jätetä, ja Suomi on sitoutunut nostamaan kehitysyhteistyörahoituksen 0,7 prosenttiin bruttokansantuotteesta, ja tämän saavuttamiseksi on johdonmukaisesti toimittava. Kuitenkin hallituksen tekemät leikkaukset kehitysyhteistyörahoihin ovat vienneet Suomea kauemmaksi tästä tavoitteesta ja vaikuttaneet kehitysyhteistyötoimijoiden työhön, mikä tekee kestävästä kehityksen puolesta toimimisen entistä vaikeammaksi.

Arvoisa puhemies! On hienoa ja huomion arvoista, että Suomen kehityspolitiikassa tyttöjen ja naisten oikeuksien vahvistaminen on korkealla agendalla. Maailma tarvitsee feminismiä, tasa-arvoa. Maailma tarvitsee feminististä yhteistyötä. Suomen on syytä edistää feminististä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa. Tähän ja sukupuolten väliseen tasa-arvoon yleensäkin kannattaa panostaa, ja näihin Suomella on paljon annettavaa, vaikka on kuitenkin noteerattava se, että myös meillä Suomessa on vielä paljon työtä tehtävänä tasa-arvon edistämiseksi. On valitettavaa, että lasten subjektiivista päivähoito-oikeutta on leikattu, mikä heikentää naisten työmarkkina-asemaa. Ja on valitettavaa sekin, että kun tässä eduskuntakeskustelussa puhuimme tyttöjen asemasta globaalisti, siitä, että liian moni tyttö joutuu liian varhain aikuisuuteen avioliiton myötä, niin myös meillä itsellämme on se pimeä kohta, että Suomen lainsäädäntö yhä edelleen mahdollistaa lapsiavioliitot. Tämä ei ole jäänyt miksikään tyhjäksi kirjaimeksi lainsäädännössä, vaan viimeisten 20 vuoden aikana Suomessa yli 1 100 lasta on solminut avioliiton, ja näistä yli 900 on ollut tyttöjä, osa jopa 14—15-vuotiaita. Nämä kestävästä kehityksen tavoitteet koskevat myös meitä, tyttöjen ja lasten oikeudet koskevat myös meitä, ja muun muassa tämä yksityiskohta on kiireesti korjattava.

On hyvä huomioda, että EU on linjannut sukupuolten tasa-arvon, naisten voimaannuttamisen ja YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1325 toimeenpanon läpileikka-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 86/2017 vp

viksi teemoiksi EU:n keskeisimmissä tavoitteissa YK:ssa, jotka ovat vahvempi globaali-hallinta, rauha ja konfliktien ehkäisy sekä kestävä muutossuunnitelma. Sukupuolten välisen tasa-arvon tärkeyttä ei voi liiaksi korostaa. Se on keskeinen niin yhteiskuntien rauhan ja vakauden kuin myös kestävä kehityksen ja yhteiskuntien hyvinvoinnin kannalta. Kestävää kehitystä ei voida rakentaa sortaville yhteiskuntien rakenteille.

Puhemies! Agenda 2030 -ohjelmaa voidaan parhaiten edistää oloissa, joissa kunnioitetaan ihmisoikeuksia, demokratiaa ja oikeusvaltioperiaatetta. Se voi toteutua vain monenkeskisen, sääntöperustaisen kansainvälisen yhteistyön oloissa, joissa demokratiasta ja oikeusvaltiosta pidetään kiinni. Kuitenkin viimeaikainen kehitys niin EU:n ulkopuolella kuin valitettavasti myös EU:n sisällä on ollut huolestuttavaa. Tähän tarvitaan muutos, ja Suomen on oltava suunnannäyttäjä. Tarvitaan sitoutumista sovittujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Suomen on pidettävä vahvasti esillä kansainvälisillä foorumeilla kestävä kehityksen tavoitteiden tärkeyttä kansakuntien tulevaisuudelle. Meidän itsemme vuoksi ja lastemme vuoksi.

15.41 Anders Adlercreutz r: Ärade talman, arvoisa puhemies! Reilu kuukausi sitten elokuun 2. päivänä oli maailman ylikulutuspäivä. Silloin olimme kuluttaneet loppuun maapallon tänä vuonna tuottamat uusiutuvat luonnonvarat. Tämän jälkeen elämme velaksi: kulutamme enemmän kuin maapallo pystyy tuottamaan. Joka vuosi kulutamme nopeammin. Vuoteen 2015 verrattuna ylikulutuspäivä oli tänä vuonna 12 päivää aikaisemmin.

Suomen ylikulutuspäivä oli jo aikoja sitten, 3. päivä huhtikuuta. Me suomalaiset käytimme siis oman osamme maailman luonnonvaroista kolmessa kuukaudessa. Tarvitsisimme melkein neljä maapalloa, jos kaikki kuluttaisivat kuin me. On siis selvää, että tarvitsemme Agenda 2030 -toimenpideohjelman kaltaisia ohjelmia, jotka ohjaavat meitä oikeaan suuntaan.

Ärade talman! Om vi finländare har använt vår andel av jordens resurser på drygt tre månader, betyder det att vi de resterande nio månaderna av året lånar resurser som egentligen inte kan lånas, som egentligen inte finns. Därför behöver vi program som Agenda 2030. Hållbarhet bör genomsyra alla beslut som vi fattar. Hållbar utveckling innebär ändå inte bara hållbart utnyttjande av jordens resurser. Hållbarhet kräver ett hållbart samhälle inom alla dimensioner, på alla tänkbara sätt. Det handlar om ett globalt ansvar, att ta hand om varandra och vårt jordklot tillsammans.

Ärade talman! Agenda 2030 omfattar 17 huvudsakliga målsättningar som är indelade i 169 delmål. Enligt OECD:s statistik från juni 2017 har Finland uppnått 23 av de här 169 delmålen. Vi är på god väg att uppnå målsättningarna som gäller fattigdom, vatten, biodiversitet men ligger långt efter OECD-medeltalet då det kommer till hållbar produktion. Även inom energi och mat ligger vi efter medeltalet och då det kommer till jämställdhet har vi också en lång väg att gå.

Det är uppenbart att det finns en hel del vi kan förbättra. Därför är de två huvudsakliga fokusområdena i regeringens redogörelse ändamålsenliga och välmotiverade. Regeringen har tagit till sig de svagheter som Finland fortfarande har och omvandlat dem till målsättningar som ska verkställas. Ändå verkar det som om regeringsprogrammet varit styrande och inte tvärtom. Och ett regeringsprogram som skrivs för fyra år framåt ger inte den utgångspunkten som behövs i arbetet för att uppnå ett hållbart samhälle på lång sikt.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 86/2017 vp

Arvoisa puhemies! Kestävän kehityksen työssä tarvitsemme pitkäjänteisyyttä ja kauaskatseisuutta. Tarvitsemme selkeän vision siitä, miltä kestävä Suomi näyttää, ja tähän visioon toimintaohjelmien, hallitusohjelmien ja muiden toimenpiteiden tulisi nojata. Yksi tärkeimmistä konkreettisista askelista olisi kehitysyhteistyön määrärahojen nostaminen 0,7 prosenttiin bkt:stä. Vuoden 2017 budjetissa olemme kaukana tavoitteesta. Me olemme 0,4 prosentissa. Suomi on hyvinvoiva maa, meillä on varaa auttaa muita. Samaan aikaan, kun Agenda 2030 -toimenpideohjelmaa valmisteltiin, kehitysavusta leikattiin rajusti — leikattiin siitä parhaasta työkalusta, mikä meillä on käytössä esimerkiksi pakolaiskriisin helpottamiseksi. Tämä ei ole uskottavaa kehityspolitiikkaa.

Tulevaisuusvaliokunnan mietintö on hyvä ja nostaa esiin monta tarpeellista asiaa. Mietinnön tulisi kuitenkin enemmän painottaa nuorten osallisuuden vahvistamista niin rauhan-työssä kuin päätöksenteossakin YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman mukaisesti. Nuorten oikeuksien ja heidän asemansa vahvistamisen kestävä kehityksen työssä tulisi olla yksi Suomen globaalivastuun painopistealueista.

Arvoisa puhemies! Kauniitkin sanat ovat tyhjiä, elleivät ne muutu teoiksi. Hallituksen selonteon tulee johtaa konkreettisiin toimenpiteisiin. Agenda 2030 -tavoitteiden tulisi olla itsestään selvä ohjenuora, kun teemme päätöksiä. Meidän tulee olla kunnianhimoisia ja edelläkävijöitä kestävässä kehityksessä, sillä meillä on siihen kaikki tarvittavat eväät. Meidän tulee osallistua kansainväliseen yhteistyöhön ja viedä kestävä kehityksen tavoitteita eteenpäin. Ensimmäinen askel tähän voisi olla Suomen YK-järjestöille suunnatun tuen palauttaminen kohtuulliselle tasolle. Kestävän kehityksen työmaa nimittäin ei ole vain Suomi vaan koko maailma.

15.46 Merja Mäkisalo-Ropponen sd: Arvoisa puhemies! Sanoin kestävä kehityksen selonteon lähete keskustelussa alkuvuonna, että valiokuntakäsittelyn aikana selonteon kunnianhimon tasoa on syytä nostaa. Kestävä kehitys on yli vaalikausien ja puoluerajojen yltävää toimintaa. Itse asiassa kestävä kehitys on tämän pyöreän pallomme kohtalonkysymys. Kestävän kehityksen edistäjänä Suomen on oltava aktiivinen ja keskeinen toimija. Se on myös Suomen etu.

Tässä yhteydessä minun on lausuttava kiitokset kollegoille tulevaisuusvaliokunnassa. Teimme hyvää oppositio—hallitus-rajat ylittävää yhteistyötä ja onnistuimme pitkän valiokuntakäsittelyn aikana nostamaan selonteon uudelle tasolle. Prosessin aikana kävi selväksi, miten tärkeästä ja keskeisestä asiasta puhutaan, kun keskustelemme kestävästä kehityksestä. Mielestäni oli edistysellistä, että tämä selonteko annettiin juuri tulevaisuusvaliokunnan käsiteltäväksi. Kestävällä kehityksellä nimittäin turvataan ihmiskunnan elämän edellytykset nyt ja etenkin tulevaisuudessa. Kestävään kehitykseen kuuluvat yhdenvertaiset mahdollisuudet hyvinvointiin, kansalaisten osallisuus, kestävä työ, kestävät yhteiskunnat ja paikallisyhteisöt, luonnon kantokykyä kunnioittavat elämäntavat, hiilineutraali yhteiskunta ja resurssiviisas talous.

YK:n kestävä kehityksen pääteemana on: pidetään kaikki mukana. Se on hyvä ohjenuora globaalisti, kansallisesti ja myös paikallistasolla. Tältä pohjalta onnistumme varmasti tavoitteissamme luoda parempaa maailmaa kaikille, kunhan varmistamme yhdessä toimenpiteiden toteutumisen käytännön tasolla.

Arvoisa puhemies! Tämä kestävä kehityksen mietintö on monessa suhteessa hyvä ja ansiokas, mutta kysymys kuuluu: ohjaako se aidosti ja konkreettisesti Suomessa tehtäviä politiikkatoimia? Nyt hieman tuntuu siltä, että ei ohjaa. Politiikkaa ohjaavat tällä hetkellä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 86/2017 vp

liaksi lyhytjänteiset leikkaukset. Poliitiikkamme vitsaus on välttämättömyyden ja vaihtoehdottomuuden retoriikka. Kestävän kehityksen periaatteet ovat tällä hetkellä toissijaisia. Meillä on esimerkiksi kansainvälistä tutkimustietoa siitä, että suuret tuloerot haittaavat talouskasvua. Kansainvälisesti katsottuna Suomessa ei toki ole vielä suuria tuloeroja, ja se onkin ollut yksi Suomen menestysresepteistä. Suunta on kuitenkin nyt väärä. Esimerkiksi ensi vuoden budjetin päätökset lisäävät tuloeroja. Tämä ei ole oikeudenmukaista, mutta se ei ole myöskään järkevää tulevaisuuspolitiikkaa.

Satsaukset kaikkien hyvinvointiin hyödyttävät koko yhteiskuntaa. Leikkaukset vääristä kohdista tulevat yhteiskunnalle kalliiksi. Tämä on tässä mietinnössä tunnistettu ja sen soisi olevan myös hallituksen tavoitteena.

Arvoisa puhemies! Viestini on, että hyvinvointitalouden hyödyt ovat ilmeisiä ja kestävä kehitys parhaimmillaan. Nykyhallituksen ja seuraavienkin hallitusten pitäisi ottaa tämä politiikkansa keskiöön koko poliittisen toiminnan punaiseksi langaksi. Kestävä kehitys ei voi olla toissijainen kysymys.

Ei myöskään riitä, että hallitus noudattaa kestävän kehityksen periaatteita. Ne on jalkautettava myös kuntiin ja paikallistasolle. Juuri nyt useissa kunnissa ollaan laatimassa kuntastrategioita, joissa kestävän kehityksen soisi olla keskeisellä sijalla. On muistettava, että vaikka sote siirtyisikin kunnilta maakunnille, jää terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen edelleenkin kunnan perustehtäväksi. Niiden kautta hyvinvointitalous voidaan nostaa vaihatta kunnan strategiseksi painopisteeksi.

Myös ilmastonmuutoksen vastaisen työn ja ympäristön kantokykyä parantavien päätösten pitää olla kuntastrategioiden keskeisenä teemana. Hyvä esimerkki on niin sanotut hiilineutraalit eli Hinku-kunnat. Hyvää ja tehokasta ympäristöpolitiikkaa tehdään nimenomaan paikallistasolla.

Arvoisa puhemies! Nyt tehdyt päätökset vaikuttavat pitkälle tulevaisuuteen, ja siksi tarvitsemme enemmän ennakkointityökaluja, joilla voimme paremmin mitata päätöksiemme vaikutuksia pitkällä tähtäimellä. Eli kun leikkaamme jostakin tietyn määrän, mitä vaikutuksia sillä on inhimillisesti ja taloudellisesti? Tai toisinpäin: jos satsaamme johonkin tiettyyn asiaan tietyn verran, niin voimmeko esimerkiksi säästää tulevaisuuden menoista?

Olisi tärkeää hyödyntää vaikuttavuusarviointia ja tehdä laskelmia vaihtoehtoiskustannuksista. Nämä asiat ovat nykyhallitukselta unohtuneet. Ei kannata asettaa tavoitteita, jos niitä ei voi seurata konkreettisesti. Mittareita on kyllä olemassa, mutta emme ole osanneet niitä hyödyntää tarpeeksi ja niiden käyttöönotto takkuu pahasti. Pelkkä bruttokansantuote on hyvin kapea-alainen hyvinvoinnin mittari, ja tämänhän me kaikki tiedämme. Nyt olisi korkea aika ottaa käyttöön uudenlaisia mittareita ja käyttää myös laadullisia arviointimenetelmiä.

15.51 Mats Löfström r: Värderade herr talman, arvoisa herra puhemies! Valtioneuvoston selonteossa Agenda 2030:stä tuodaan esiin monia tärkeitä näkökohtia liittyen työhön kestävän kehityksen puolesta.

En hållbar utveckling mot framtidens samhälle kräver ett hållbart utnyttjande av resurser, men också jämlikhet, hälsa och kompetens i beaktande, och det är bra att Agenda 2030-genomförandeplanen lyfter fram många av de aspekterna som fokusområden.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 86/2017 vp

Voidaksemme varmistaa asemamme edelläkävijänä kehityksessä kohti hiilineutraalia ja resurssiviisasta yhteiskuntaa, on kaikki vaihtoehdot huomioitava ja selvitettävä. Yhteiskuntamme uudistaminen vaatii hyvää yhteistyötä julkisen ja yksityisen sektorin välillä, ja selonteossa todetaankin, että yritykset ja niiden kehittämät innovaatiot ovat tässä avainasemassa. On tärkeää painottaa tutkimuksen ja innovaatioiden riittäviä resursseja sekä hyvää peruskoulutusta yliopistoissamme ja korkeakouluissamme.

Selonteossa esitellään tavoite kehittää vähähiilisiä liikenne- ja energiajärjestelmiä sekä älykkäitä sähköverkkoja ynnä muita yhteistyössä kuntien, yritysten ja tutkimuslaitosten kanssa. Se on hyvä, ja haluan tässä yhteydessä myös tuoda esiin mahdollisuuden tehdä Ahvenanmaasta kansallisen testialueen näitä päämääriä varten.

Suomella on Ahvenanmaan kautta ainutlaatuinen mahdollisuus perustaa testiympäristö merkittävälle tekniselle energia-alustalle uusiutuvan energian alalla rajatussa yhteiskunnassa, jossa on kehittynyt infrastruktuuri. Ahvenanmaa tarjoaa parhaat edellytykset tällaisille hankkeille. Näin on myös valtion innovaatiorahoituskeskus Tekes raportissaan todennut. Perusteluissa mainitaan Ahvenanmaan hyvät tuuliolosuhteet, suuri määrä aurinkoisia tunteja ja vakiintunut kestäväan kehitykseen liittyvä toiminta.

Mitään juridisia esteitä hankkeiden tulemiselle Ahvenanmaalle ei ole. Näin ovat myös muun muassa eduskunnan perustuslakivaliokunta ja talousvaliokunta todenneet, vaikka kyseessä on Ahvenanmaan itsehallinnon toimivaltaan kuuluva asia.

Monet suomalaiset yritykset ovat ilmoittaneet Ahvenanmaan olevan ihanteellinen testialue. Näiden yritysten ja jatkossa myös Suomen sekä maamme tutkimuksen ja innovaatioiden kannalta olisi hyödyllistä käyttää Ahvenanmaata testialueena. Tälle on olemassa myös laaja paikallinen tuki Ahvenanmaalla.

Toivon, että työ- ja elinkeinoministeriö ja ympäristöministeriö yhteistyössä Ahvenanmaan maakunnan hallituksen kanssa tutkisivat tarkemmin Ahvenanmaan potentiaalia tulevaisuudessa kestäväan kehityksen osalta. Se olisi erinomainen ratkaisu, josta hyötyy koko Suomi. Ahvenanmaata voisi myös käyttää suomalaisten vientituotteiden näyttelytilana.

Ålands självstyrelse skulle också göra det möjligt att exempelvis kunna göra ett avgränsat experiment också gällande trafikbeskattningen om man ville testa nya modeller för det, vilket ju har diskuterats. De här försöken kunde gå hand i hand med det arbete som görs i den parlamentariska arbetsgruppen om trafiken som minister Berner leder och som har som ett mål att uppnå klimatstrategins målsättningar om att minska utsläppen från trafiken. Åland som testområde skulle här kunna bidra till att genomföra de nationella Agenda 2030-målsättningarna.

15.56 Aila Paloniemi kesk: Arvoisa puhemies! Ensinnäkin täytyy sanoa, että olen tavattoman iloinen siitä, että valtioneuvostossa on otettu huomioon tulevaisuusvaliokunnan mietinnössä esittämiä ajatuksia. Esimerkiksi koordinaatioryhmään saatiin resurssivahvistusta, ja se on erittäin tärkeää.

YK:n Agenda 2030 -toimintaohjelma on jopa historiallisesti tärkeä prosessi, kuten täällä on moneen kertaan todettu. Maailman valtioilla on nyt ensimmäistä kertaa yhteiset kestäväan kehityksen tavoitteet. Jos kestäväan kehityksen tielle päästään yhteisesti, kysymyksessä voi todellakin olla ihmiskunnan tärkein päätös.

Mutta onnistuminen on kiinni tietenkin siitä, kuinka vahvasti maailman valtiot sitoutuvat toimintaohjelmaan. EU:n ja myös Suomen edelläkävijän asema on erittäin hieno ja tär-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 86/2017 vp

keä esimerkki. Suomi on todellakin saanut kiitosta ja positiivista huomiota toiminnastaan Agenda 2030:n eteenpäinviemisessä. Mielestäni ministerit täällä kertoivat paljon niistä asioista, joita on ruvettu tekemään tuolla valtioneuvostossa ja sen kansliassa, erittäin hyviä asioita.

Prosessi on ollut tässä tärkeä. Agenda 2030 -toimintaohjelman toteuttamiseen alettiin heti, ja hallitus antoi toimenpideohjelman selontekona eduskunnalle. Se antaa nyt mahdollisuuden laajalle keskustelulle eduskunnassa ja, mikä tärkeää, myös toimenpiteiden seurannalle mahdollisuuden joka vuosi. Hallitus on osallistanut mielestäni laajasti eri sidosryhmiä toimenpideohjelmia tehdessään ja toteuttaessaan. Olennaista on myös monipuolinen indikaattorijärjestelmä toimenpiteiden ja vaikuttavuuden seurantaan. Se osuvien indikaattoreitten luominen ei muuten aina ole ihan helppoa. Olen iloinen, että sitä työtä kovasti tehdään.

Tulevaisuusvaliokunta kuuli erittäin laajaa asiantuntijajoukkoa, ja nuo valitut painopisteet — Hiilineutraali ja resurssiviisas Suomi sekä Yhdenvertainen, tasa-arvoinen ja osaava Suomi — ovat hyvin perusteltuja. Kestävä hyvinvointi muuttuvassa maailmassa edellyttää bkt:lle rinnakkaisia hyvinvointitalouden mittareita, sekin on täällä tuotu monta kertaa esille, ja se on kyllä erittäin tärkeä asia. Kestävän kehityksen politiikkajohdonmukaisuutta pitää todellakin edistää pitkäjänteisesti, ja esimerkiksi julkisten hankintojen kestävyys on pistettävä enemmän painoa. Vastuullinen kuluttaminen, kierrättäminen, lähiruuan suosiminen, ruokahävikin vähentäminen, ruokaturvallisuuden parantaminen ja uusiutuvan energian ratkaisut niin liikkumisessa kuin lämmittämisessäkin ovat hyviä esimerkkejä tästä.

Olen sitä mieltä myös, että Suomen ulkopoliittista profiilia on vahvistettava edelleen nostamalla esiin Agenda 2030:n tavoitteita kansainvälisissä pöydissä ahkerasti — Arktinen neuvosto ja Pohjoismaiden neuvosto sekä EU ja YK on täällä mainittu tänään keskustelussa monta kertaa, ja näinhän se on.

Hallitus on sitoutunut ohjaamaan 0,7 prosenttia bruttokansantulosta kehitys yhteistyöhön, ja tähän tavoitteeseen pääseminen edellyttäisi konkreettista suunnitelmaa ja aikataulua. Tästä olen kyllä ehdottomasti kriitikkojenkin lausuntojen kanssa ihan samaa mieltä.

Kestävän kehityksen tavoitteita ei saavuteta ilman yksityisen sektorin osallistumista. Kehitysmaiden yksityisen sektorin yrittäjyyden ja kyvyn vahvistaminen uusien työpaikkojen luomiseksi on mitä suurimmassa määrin kestävä kehitys ja kestävä kumppanuutta. Järjestöt korostavat aivan oikein sen varmistamista, että yritysten toiminnan on oltava vastuullista. Tietenkin näin kuuluukin olla. Koska kehitysrahoittaja Finnfundin hankkeista ja toiminnasta esitetään usein edelleenkin virheellisiä väitteitä, kannattaa huomata, että esimerkiksi vuonna 2016 Finnfundin sijoituspäätöksistä 82 prosenttia tehtiin kolmeen köyhimpään OECD:n kehitysapukomitean määrittämään maaluokkaan. Finnfundin rahoittamat yritykset työllistivät vuonna 2015 suoraan 25 600 ihmistä, ja yritykset, joiden investointeja Finnfund oli ollut mukana rahoittamassa, maksoivat veroja ja maksuja valtiolle yhteensä 285 miljoonaa euroa toimintamaissaan. Ei huonoja tuloksia. Ja kehitysmaiden verotuskyvyn tukemista jatketaan tietenkin, ja Finnfund ja eurooppalaiset kehitysrahoituslaitokset ovat parasta aikaa uudistamassa yhteistä veropolitiikkaansa.

Nuorten Agenda 2030 -ryhmä antaa kannanotossaan erittäin hyviä huomioita: On turvattava nuorten aktiivinen osallistuminen päätöksentekoon, erityisesti kestävä kehityksen ekologisia ja sosiaalisia tavoitteita edistävään päätöksentekoon. Sukupolvien välinen eriarvoistuminen on voitava pysäyttää. Jokaisen koulutusasteen tutkintotavoitteisiin tulee

Pöytäkirjan asiakohta PTK 86/2017 vp

kuulua kestäväen kehityksen ymmärtäminen ja ihmisoikeuskasvatus ja niin edelleen. Nuorten ottaminen päätöksentekopöytiin ja -prosesseihin kaikissa vaiheissa on erittäin tärkeää.

16.01 Kari Kulmala si: Arvoisa puhemies! Kuten tulevaisuusvaliokunnan mietinnössä kerrotaan, kestäväen kehityksen syntyjuuret ovat luonnon- ja ympäristönsuojelussa. Suomessa ympäristöministeriöllä onkin ollut keskeinen rooli kestäväen kehityksen politiikan muotoilussa ja hallinnan koordinoinnissa kestäväen kehityksen toimikunnan perustamisesta alkaen.

Suomi toimeenpantee Agenda 2030 -ohjelman ulkoista ulottuvuutta kehitys- ja ulkopoliittisiin toimin. Ulkoministeriössä Agenda 2030:n toimeenpanto on otettu konkreettisesti ensi vuoden yhteiseksi tulostavoitteeksi. Varmistetaan, että Suomen ulkopoliittikka kaikilla osa-alueilla edistää Agenda 2030:n tavoitteiden saavuttamista. Agenda 2030 onkin yksi keskeisistä isoista asiakysymyksistä niin YK:ssa, EU:ssa kuin alueellisessakin yhteistyössä ja kahdenvälisissä tapaamisissa, joissa Suomi edistää Agenda 2030 -tavoitteita. Lisäksi muun muassa rauhanvälitystä edistämällä, joka on yksi ulkoministeri Soinin prioriteeteista, Suomi toimeenpantee Agenda 2030:tä.

Hallitus hyväksyi helmikuussa 2016 kehityspoliittisen selonteon, jossa on punaisena lankana Agenda 2030:n toimeenpanto. Tämä kehityspoliittinen ohjelma sisältää neljä painopistettä, jotka linkittyvät vahvasti Agenda 2030 -ohjelman tavoitteisiin:

- 1) tyttöjen ja naisten oikeuksien ja aseman vahvistuminen;
- 2) kehitysmaiden talouksien kehittyminen työpaikkojen, elinkeinojen ja hyvinvoinnin lisäämiseksi;
- 3) yhteiskuntien demokraattisuus ja toimintakyvyn vahvistuminen sekä
- 4) ruokaturvan, veden ja energian saatavuuden parantuminen sekä luonnonvarojen kestävyys.

Hallitus on kehityspoliittisessa selonteossa sitoutunut näiden painopisteiden edistämiseen. Tässä Agenda 2030 -selonteossa ei ole haluttu toistaa kaikkia kehityspoliittisen selonteon linjauksia yksityiskohtaisesti.

Suomi toteuttaa Agenda 2030 -ohjelmaa myös esimerkiksi Arktisen neuvoston puheenjohtajanaan. Kestäväen kehityksen edistäminen arktisella alueella on neuvoston toiminnan keskiössä, ja niin pitää ollakin. Agenda 2030 muun muassa edellyttää, että vähintään 10 prosenttia rannikko- ja merialueista suojellaan vuoteen 2020 mennessä. Tämä on myös Suomen ohjelmassa mainittu.

Arktisen alueen asukkaiden hyvinvointia tukee kolme kestäväen kehityksen pilaria: taloudellinen, sosiaalinen ja ympäristöulottuvuus. Lisäksi Arktisen neuvoston alueen asukkaiden hyvinvointia koskettava toiminta kattaa muun muassa terveyden, vesivarat, energian, infrastruktuurin sekä alkuperäiskansojen kulttuurin ja kielet, ja näin neuvosto omalta osaltaan toteuttaa Agenda 2030:n kestäväen kehityksen tavoitteita.

Yksi tärkeimmistä asioista on, että selonteossa luvataan, että laaditaan arvio siitä, miten Suomen ulkopoliittikka kaikilla hallinnonaloilla edistää Agenda 2030:n tavoitteiden saavuttamista ja miten toiminnan johdonmukaisuutta kestäväen kehityksen edistämiseksi Suomen rajojen ulkopuolella voitaisiin kehittää. Tässä on hyvä myös olla konkretiaa, eli tulee kertoa, millä keinoin tavoitteisiin pyritään. Lisäksi seuranta toteutetaan vuosittain hallituksen vuosikertomuksessa.

On myös hyvä tiedostaa, että Suomi on yksi ensimmäisistä kehittyneistä maista, joka on laatinut kansallisen suunnitelman Agenda 2030:n toimeenpanosta. Suomi kulkee Agenda

Pöytäkirjan asiakohta PTK 86/2017 vp

2030:n toimeenpanossa kärkijoukoissa ja on saanut maailmalla kiitosta aktiivisuudestaan. Tämä on erittäin hyvä asia Suomelle ja myös Suomen maakuvatyölle.

16.06 Anna Kontula vas: Arvoisa puhemies! Hyvät edustajakollegat! Tiedämme kaikki, mikä seuraavan 15 vuoden kuluessa on tärkeintä: ilmastonmuutos. Ilmastonmuutoksessa ei ole kysymys yhdestä politiikan sektorista tai asiasta muiden joukossa. Siinä on kysymys edes etäisesti nykymuotoisen yhteiskunnan säilymisestä. Miksi meidän pitäisi surra valtionvelkaa, jos raha lakkaa olemasta? Mitä hyödyttää muutama uusi panssarivaunu rajalla, jos suurvallat tarvitsevat vesivarojamme. Mitä auttaa korkeasti koulutettu väestö, jos se ei pysty edes pitämään maataan elinkelpoisena? Tämän me kaikki tiedämme, niin kuin sen, että tässä maassa ja tässä talossa ei ole enää aikaa tehdä yhtään päätöstä, isoa tai pientä, ottamatta ilmastonmuutosta huomioon.

Suomi ei voi piiloutua sen taakse, että mitä nyt muka näin pieni maa voi tehdä, koska jokainen voi ja jokaisen pitää, koska Suomen kaltaisten rikkaiden maiden on erityisesti kannettava vastuuta ja koska ekologisella jalanjäljellä mitattuna Suomi ei suinkaan ole pieni vaan suuri. Kulutamme neljä kertaa sen, mihin meillä olisi varaa ja oikeus.

Agenda 2030 toivoo paljon sellaista, johon on helppo yhtyä: kestävämpää ja ekologisempaa maailmaa. Se ei kuitenkaan tarjoa tai velvoita konkreettisia keinoja tavoitteiden saavuttamiseksi. Niitä ei löydy myöskään hallituksen muista asiakirjoista, että tekisimme edes oman osamme. Vaikka katsoisimme kaikkia tässä maassa tehtyjä konkreettisia asioita, päätettyjä konkreettisia asioita ja vasta suunnitteilla olevia konkreettisia asioita, ne eivät yhdessä riitä pitämään kehitystä edes nykytasolla.

Kaiken tämän lisäksi eduskunnan arjessa ja käytännöissä huomisen isot asiat tупpaavat kovin helposti häviämään tämän päivän vähän pienemmille asioille. Me olemme kovin taitavia keksimään tekosyitä sille, miksi meidän ei tarvitsisi ihan niin paljon siitä ilmastonmuutoksesta välittää: Koska Suomi on pohjoinen maa, voi meidän hiilijalanjälkemme olla vähän suurempi. Koska muualla saastutettaisiin kuitenkin vielä enemmän, saavat meidän tehtaamme saastuttaa. Näihin seikkoihin on löydyttävä ratkaisu, koska näin me emme voi enää elää, koska lapsemme maksavat aikanaan moninkertaisen hinnan kaikesta siitä viivytelystä, jokaisesta hukkaan heitetystä päivästä, jonka me nyt annamme tapahtua.

Ilmastonmuutos on se kysymys, jota vasten tulevat sukupolvet meidän työtämme tässä talossa tulevat mittaamaan. Ilmastonmuutos on se kysymys, jonka pohjalta tuleva historia kirjoitetaan. Siitä on tehtävä siis myös kysymys, jolla tämä talo mittaa omaa menestystään, millä me mittaamme menestystämme.

16.10 Pekka Puska kesk: Arvoisa puhemies! Vuosisadan vaihteessa YK hyväksyi niin sanotut vuosituhattavoitteet, jotka koskivat erityisesti köyhyyden, äitiys- ja lapsikuolleisuuden sekä tartuntatautien vähentämistä. Vaikka kaikkia tavoitteita ei ole saavutettu, monien asioiden kohdalla on tapahtunut huomattavaa paranemista.

Vuonna 2015 YK:n huippukokous hyväksyi nyt käsiteltävän asian perustan eli kestävä kehityksen tavoitteet. Kun vuosituhattavoitteet koskivat erityisesti köyhien kehityksmaiden auttamista, nämä kestävä kehityksen tavoitteet koskevat kaikkia maita. Toki äärimmäisen köyhyyden poistaminen on edelleen tärkeää, mutta nyt lähtökohtana ovat yhteiset ongelmat. Olemme kaikki samalla planeetalla, ja sen tulevaisuus on meidän kaikkien käsissä. Vain kestävällä kehityksellä voidaan globalisoituneessa maailmassa turvata ympäristö, luonto sekä ihmisten terveys ja hyvinvointi. Kysymys on muun muassa ilmastonmuutok-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 86/2017 vp

sen torjunnasta, puhtaan veden saannista sekä eriarvoisuuden vähentämisestä. Samalla, kun globalisaatio tuottaa monia etuja, hallitsemattomana se tuo myös ongelmia ympäristölle ja väestöjen terveydelle. Kestävä kehitys edellyttää kestäviä tuotanto- ja kulutustapoja. Se edellyttää myös kansainvälisiä sopimuksia luonnon ja ihmisten suojelemiseksi, ja tällaisista ovat hyviä esimerkkejä kansainväliset ilmastositokset sekä kansainvälinen tupakkakonventio, joka pyrkii tiukoilla toimilla vähentämään tupakan aiheuttamia noin 5:tä miljoonaa vuotuista kuolemaa. YK listasi 17 kestävä kehityksen päätavoitetta ja niille alatavoitteet. Niistä monet liittyvät toisiinsa. Niinpä esimerkiksi tavoite numero 3, Terveyttä ja hyvinvointia, liittyy läheisesti muun muassa tavoitteisiin Hyvä koulutus, Ei nälkää, Ei köyhyyttä ja Eriarvoisuuden vähentäminen.

Kun vuosituhattavoitteiden terveystavoitteet keskittyivät tartuntatauteihin, kestävä kehityksen tavoitteissa ovat vahvasti esillä tarttumattomat elintapataudit, jotka ovat tulleet maailman valtaterveysongelmaksi myös kehitysmaissa haitaten paitsi kansanterveyttä myös maiden sosiaalista ja taloudellista kehitystä. Kestävä kehityksen periaatteet ovat avainasemassa elintapatautien torjunnassa niin meillä kuin muualla. Vaikka sairaanhoidon kehittäminen on tärkeää — mikä koskee meillä juuri sote-uudistusta — kansanterveyden tila ja hyvinvoinnin jakautuminen ovat olennaisesti kiinni elintavoista, elinolosuhteista ja yhteiskunnan rakenteesta. Ajatellaan vaikka Costa Ricaa, missä odotettavissa oleva elinikä on suunnilleen sama kuin USA:ssa ja paljon tasaisemmin jakautunut, vaikka USA:ssa käytetään terveydenhuoltoon monikymmenkertainen raha Costa Ricaan verrattuna. Kustannusvaikuttava ja kestävä tapa vaikuttaa kansanterveyteen merkitsee pohjimmiltaan kestävä kehityksen ratkaisua elintavoissa ja elinolosuhteissa.

Suomen kestävä kehityksen tavoiteohjelma Agenda 2030 muodostaa hyvän taustan Suomessa tapahtuvalle päätöksenteolle. Kysymys on koulutuksesta ja tuotannon kehittämisestä tukemaan kestävä kehitystä, hyvää ympäristöä ja väestön hyvinvointia. Konkreettisesti tässä on kysymys muun muassa energiantuotannon keinoista kohti hyvää ilmastoa ja ympäristönsuojelua tai terveellisistä elintavoista ja ruokatuotannosta kestävä kehityksen pohjalta. Vaikka tavoitteena on köyhyyden poistaminen ja riittävä taloudellinen hyvinvointi, on muistettava, että väestön todellinen hyvinvointi ja terveys ovat vain rajallisesti kiinni taloudellisesta tasosta. Raha ja kulutushysteria eivät saa voittaa ihmisten tai ympäristön terveyttä. Agenda 2030 painottaa myös yhteistyötä ja eri tahojen vastuuta. Tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan kumppanuutta, niin valtiota, kansalaisjärjestöjä kuin yrityksiä. Tässä mielessä on hyvä, että tämä huipputärkeä raportti käsitellään täällä eduskunnassa. Ja vaikka kysymys on valtioneuvoston selonteosta, tavoitteiden toteuttaminen edellyttää paljon hallituskautia pidempiä toimia.

Selonteko on hyvin valmisteltu, ja valitut painopisteet ovat hyviä. Toivottavaa on myös, että Suomi on kansainvälisesti riittävästi mukana kestävä globaalin hyvinvoinnin edistämässä. On myös hyvä, että tulevaisuusvaliokunta on käsitellyt asiaa huolella. Valiokunnan kannanotot ovat kannatettavia. Erityisesti haluaisin korostaa suositusta, että bkt:n rinnalla voitaisiin kehittää muita mittareita, jotka kuvaavat kestävä kehitystä ja hyvinvointia. On muistettava, kuten Kofi Annan aikoinaan sanoi, että ihmiset eivät elä taloutta varten vaan talouden tulee palvella ihmistä.

Toivon siis, että tämän ohjelman periaatteita voitaisiin Suomessa toteuttaa mahdollisimman paljon. Mielestäni tulisi puhua juuri "YK:n kestävä kehityksen tavoiteohjelmasta". Agenda 2030 on kovin hallinnollisbyrokraattinen termi eikä helposti avaudu suurelle yleis-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 86/2017 vp

sölle. Ja lopuksi: tämän tärkeän ohjelman tulisi muodostaa perusta monille tämän talon päätöksille.

16.16 Tuula Haatainen sd: Arvoisa herra puhemies! Tapasin alkuviikosta Nuorten Agenda 2030 -ryhmää, ja nuorten viesti on: tänään tehtävät päätökset ovat oleellisia sukupolvien välisen oikeudenmukaisuuden toteutumiselle. Nuorten onkin tärkeää olla mukana tiiviisti tässä työssä.

Tähän mennessä systemaattisilla teoilla on saatu aikaiseksi esimerkiksi absoluuttisen köyhyyden puolittuminen ja lapsikuolleisuuden vähentyminen kaikkialla maailmassa. Muun muassa kehitysyhteistyöllä on saatu aikaan se, että yhä useammat tytöt maailmassa pääsevät kouluun. Agenda 2030 -tavoitteista viides onkin yksinkertaisesti saavuttaa sukupuolten välinen tasa-arvo sekä vahvistaa naisten ja tyttöjen oikeuksia ja mahdollisuuksia.

Kuten tulevaisuusvaliokunnan mietinnössä todetaan, niin tavoitteen tukeminen on erityisen tärkeää nyt, kun Yhdysvaltain uusi hallinto on leikkaamassa budjetteja järjestöiltä, jotka auttavat naisia ja perheitä perhesuunnittelussa. Naisten oikeuksia kunnioittava perhesuunnittelu tarkoittaa sitä, että nainen saa itse päättää kehostaan ja siitä, milloin haluaa synnyttää lapsia.

Vuonna 1995 moni täältä oli ja itse olin mukana YK:n naisten asemaa käsittelevässä konferenssissa Pekingissä. Kokouksen loppuasiakirja on käänteentekevä naisille. Naisten oikeudet ovat ihmisoikeuksia, ja seksuaalioikeudet kirjattiin mukaan. Tätä päätöstä ovat voineet kehitysmaiden naiset käyttää nyt oikeuksiensa puolustamisessa. Tiedämme kaikki, että teiniraskaudet estävät tyttöjen kouluttautumista. Järjestetyt ja pakotetut avioliitot vievät oikeuden päättää omasta kehostaan. Tiedämme myös, että turvattomiin abortteihin kuolee vuosittain 70 000 naista maailmassa.

Suomessa naisten ja tyttöjen oikeudet ovatkin olleet Suomen kehityspolitiikan keskeisiä tavoitteita jo pitkän aikaa, vuosien ajan. Monissa muissa maissa, kuten esimerkiksi Ruotsissa, koko ulkoministeriön politiikka on nimetty feministiseksi politiikaksi, eli kaikkea toimintaa ja päätöksiä tarkastellaan myös siitä näkökulmasta, miten ne vaikuttavat miehiin ja naisiin, tyttöihin ja poikiin.

Koulutus pitäisi minusta myös nostaa kehitysyhteistyön keskiöön naisten aseman vahvistamisen rinnalla. Tyttöjen osallistuminen koulutukseen ja lukutaito laahaavat edelleen jäljessä. Tyttöjen ja naisten paremmalla koulutuksella kuitenkin voitaisiin välttää jopa puolet lapsiavioliitoista.

Arvoisa puhemies! Tämän hallituskauden alussa kehitysyhteistyön määrärahoja on leikattu voimakkaasti. Samalla tasa-arvoa tukevaan työhön menevän rahoituksen suhteellinen osuus Suomen kaikesta kehitysyhteistyöstä on laskenut 44 prosentista 31 prosenttiin. Näin ollen puheet Suomen kehityspolitiikan tärkeimmästä painopisteestä ovat aika lailla menettäneet uskottavuutensa, mikäli tähän ei riittävästi kohdenneta resursseja.

Agenda 2030 ei koske vain kehittyviä maita vaan myös meitä. Naisiin kohdistuva väkivalta, perhevapaiden epätasainen jakautuminen ja voimakkaan sukupuolittuneet työmarkkinat kaikki edellyttävät määrätietoista korjaamista myös täällä kotimaassa. Eriarvoisuuden kasvu on myös yhteiskunnallisen turvallisuuden kysymys.

Toimeenpano Suomessa ei saa jäädä vain puheen tasolle, vaan hyvin valitut suuntaviivat kaipaavat myös tekoja Suomessa. Seuranta, indikaattorit, kaikki se, millä järjestelmällisesti tehdään tätä työtä, on olennaista ja tärkeää.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 86/2017 vp

Arvoisa puhemies! Tärkeää on myös vaikuttaa siihen, että kehitysmaita vaivaava yritysten veronkierto ja harmaa talous saadaan hallintaan. OECD, EU ja YK ovat yksimielisiä tästä ongelmasta. Suomen on oltava eturintamassa tässä työssä, jotta kehitysmaat saavat myös omaan budjettiinsa ja kassansa rahaa, jolla voivat sitten hyvinvointia ja palveluita, hyvinvointiyhteiskuntaa rakentaa.

16.20 Hanna Sarkkinen vas: Arvoisa puhemies! Meidän on pohdittava konkreettisesti, miten meidän kansakuntana on muutettava toimintaamme, jotta Suomi kykenee saavuttamaan kestäväen kehityksen tavoitteet ja tukemaan muuta maailmaa Agendan toimeenpanossa. Työhön tarvitaan mukaan kaikki: valtiot, kunnat, kansalaiset, yritykset. Agenda 2030 -toimenpiteiden toteuttamisessa tarvitaan vapaaehtoisen toiminnan lisäksi myös velvoittavaa lainsäädäntöä ja sanktioita. Sääntelyn purkamisen mantran sokea toteuttaminen voi vaarantaa kestäväen kehityksen tavoitteiden saavuttamisen.

Arvoisa puhemies! Kaksi vuotta sitten hallitus leikkasi kehitysyhteistyöstä noin 40 prosenttia. Nämä jättileikkaukset vaikuttavat suoraan kaikkein köyhimpien ihmisten elämään kehitysmaissa. Suomen kehityspolitiikan tärkeä painopiste eli tyttöjen ja naisten tukeminen kehitysmaissa on myös kärsinyt suuret leikkaukset. Tulevaisuusvaliokunta toteaa Agenda 2030 -tavoitteiden saavuttamisen asettavan Suomen kehitysyhteistyön laadulle ja määrälle lisääntyviä odotuksia ja tarpeita, joita ei voida täyttää supistettujen kehitysyhteistyöresurssien puitteissa. Valiokunta kannattaa kehitysrahoituksen nostamista YK:n ja EU:n tavoitteiden mukaiseen 0,7 prosenttiin bruttokansantulosta.

Kehitysrahoitus ei kuitenkaan yksin riitä kehitysmaiden nostamiseksi kestäväen kehityksen tielle. On vaikutettava globaalin talouden rakenteisiin, veroparatiisitalouteen ja kansainvälisen kaupan vääristymiseen, mikäli kehitysmaiden ongelmia halutaan ratkaista kestävästi. Veroparatiisitalouden vastainen työ on olennaista Agendan toteuttamisen kannalta, ja sen tulisi näkyä voimakkaammin myös Suomen politiikassa.

Arvoisa puhemies! Ilmastonmuutokseen ja muihin ympäristöongelmiin vastaaminen on keskeinen kysymys, mikäli haluamme rakentaa kestävää tulevaisuutta. On hienoa, että hallituksen toimeenpanosuunnitelmassa ja tulevaisuusvaliokunnan mietinnössä ilmastonmuutos on tunnistettu keskeisimmäksi haasteeksi. Konkretiaa ja uusia avauksia on kuitenkin valitettavan vähän. Ylikulutus ja ilmastopäästöt ovat Suomen ehkä suurin kestäväen kehityksen haaste. Siinä meillä on eniten tekemistä, joten kunnianhimoa ja konkretiaa tarvitaan lisää. Se ei ole helppoa eikä se ole halpaa, mutta se on tehtävä ja se on tehtävä pian.

Arvoisa puhemies! Suomessa moni kestäväen kehityksen indikaattori on hyvällä tasolla mutta kehityksen suunta on valitettavasti laskeva. Kuten hallintovaliokuntakin toteaa, eriarvoisuuden kasvu vaikuttaa kielteisesti Suomen sisäiseen turvallisuuteen sekä hyvinvointiin. Hyvinvointi, demokratia, luotettava hallinto, oikeusvaltio ja toimivat instituutiot luovat pohjan yhteiskunnan vakaudelle ja sisäiselle turvallisuudelle. Niiden vaaliminen ja eriarvoisuuden vähentäminen on olennaista niin Suomen kuin muidenkin maiden kestäväen kehityksen kannalta. Tämä toivottavasti huomataan myös hallituksessa, sillä hallituskauden aikana tehdyt ratkaisut syventävät eduskunnan tietopalvelun mukaan suomalaisten tueroja.

Arvoisa puhemies! Lakiesityksiä ja budjetteja tulee arvioida kestäväen kehityksen näkökulmasta. Kestäväen kehityksen tulee olla sisäistetty näkökulma niin virkamieskunnassa kuin meillä eduskunnassakin erityisesti talous- ja finanssipoliittisessa päätöksenteossa. On hienoa, että valtion budjettia on luvattu arvioida kestäväen kehityksen näkökulmasta ja että

Pöytäkirjan asiakohta PTK 86/2017 vp

Agenda 2030 -toimintasuunnitelmaa käsitellään vaalikausittain selontekoina eduskunnassa ja edistymistä raportoidaan hallituksen vuosikertomuksen osana. Kiitoksia tästä!

On tärkeää, ettei tarkastelu kuitenkaan jää päälle liimatuksi jälkikäteistarkasteluksi. Haluan myös kannustaa Agendan hengessä hallitusta ja ministeriöitä siihen, että kattavat sukupuoli-, tulonjako- ja ympäristövaikutusanalyysit tehdään vakiintuneena osana lainsäädäntötyötä.

Arvoisa puhemies! Olennaisena on politiikkajohdonmukaisuus, ja siinä meillä on vielä työtä. Esimerkiksi Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan ja Agenda 2030:n välinen keskinäiskohereenssi on ulkoasiainvaliokunnan mielestä heikko. Hyvä esimerkki tästä on asevienti. Rauha on kestävä kehityksen ehto, mutta silti Suomi vie aseita maihin, joiden käsissä ne uhkaavat päätyä konflikteihin.

Lopuksi haluan kiittää tulevaisuusvaliokuntaa kestävä kasvun haasteen käsittelystä. Talouskasvu on väline, mutta nykyisin se ymmärretään liian usein itseisarvona. Kehityksen ja kasvun perimmäinen tavoite on hyvinvointi, joka voi kasvaa myös ilman talouskasvua, eikä talouskasvu toisaalta aina välttämättä tarkoita hyvinvoinnin kasvua. Kasvun sijaan on kiinnitettävä huomiota kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin. Olenkin erittäin iloinen tulevaisuusvaliokunnan kehotuksesta kehittää bkt:n rinnalle rinnakkaisia hyvinvointitalouden mittareita sekä kehittää Agenda 2030 -toimenpideohjelman toteuttamiselle luotettavat seurantamittarit.

16.25 Satu Hassi vihr: Arvoisa puhemies! Hyvin usein tässä salissa väitellään siitä, romuttaako ympäristönsuojelu talouden, vaikka kerran toisensa jälkeen pelottelu on osoittautunut katteettomaksi. 60- ja 70-luvuilla alettiin vaatia teollisuuden vesistöjä puhdistamista. Silloin väitettiin, että se lopettaa paperiteollisuuden ja muunkin teollisuuden. Kun 80-luvun alussa vaadittiin tehtaiden ja voimalaitosten rikkipäästöjen puhdistamista happosateiden voittamiseksi, väitettiin, että sähkön hinta nousee rajusti ja teollisuus pakenee muualle. Kun samoihin aikoihin vaadittiin yläilmakerrosta tuhoavien aineiden kieltämistä, väitettiin, että se tekisi jääkaapit ja jäähytyksen mahdottomaksi. Kun 90-luvun alussa vaadittiin autoihin katalysaattoreita ja lyijyn kieltämistä bensiinistä, väitettiin autoilun loppuvan. 2000-luvun alussa väitettiin, että Kioton ilmastopöytäkirja tuhoaa Suomen teollisuuden. Kaikki tämä pelottelu on osoittautunut katteettomaksi.

Viitisen vuotta sitten Suomen teollisuuden väitettiin tuhoutuvan, kun laivojen rikkipäästöjä vaadittiin puhdistettavaksi. Nyt tunnustetaan, että merenkulun uudet ympäristönormit ovat olleet onnenpotku Suomen laivanrakennusteollisuudelle. Juuri nyt väitetään, että Suomen metsäteollisuudelle on kohtalonkysymys, että saamme kasvattaa metsähakkuita niin paljon, että metsien hiilinielu pienenee, mutta tämän ilmastovaikutusta ei tarvitse hyvittää vähentämällä päästöjä muilla toimialoilla. Milloin uskallamme luottaa siihen, että ympäristön kannalta kestävien vaihtoehtojen valinta on oikeasti mahdollista ja myös taloudelle hyvä asia?

Arvoisa puhemies! Tulevaisuusvaliokunnan mietintö on hyvin ansiokas. Yksi siinä todettava asia on se, että Suomen lähtötaso YK:n Agenda 2030:n globaalien tavoitteiden toteuttamisessa on kansainvälisesti katsottuna hyvä. Toisaalta siinä todetaan, että yhdenkään keskeisen tavoitteen kohdalla emme ole viime vuosina menneet eteenpäin. Ei auta tuudittautua omakehuun, vaan pitää katsoa, missä meidän pitää parantaa.

Suomen keskeiset vahvuudet ovat olleet korkealaatuinen koulutus ja siihen perustuva osaaminen sekä yhteiskunnan yleinen vakaus. Pidän hyvin huolestuttavana, että monet vii-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 86/2017 vp

meaikaiset päätökset nakertavat keskeisiä vahvuuksiamme. Esimerkiksi ammattikoulutukseen tehdyt rajut leikkaukset ovat johtaneet siihen, että ammattikoulutukseen sisältyy yhä vähemmän oikeaa opetusta, yhä enemmän niin sanottua itseopiskelua, eli varsinkin eniten tukea tarvitsevat opiskelijat ovat käytännössä heitteillä. Tänäa Suomen ammattikouluja kiertänyt toimittaja Aleksis Salusjärvi jopa nimitti tätä vastuuttomaksi ihmiskokeeksi.

Tässä eduskuntakeskustelussa monet kollegat ovat aivan oikein korostaneet naisten ja tyttöjen oikeuksien parantamista ja seksuaali- ja lisääntymisterveystyötä kehitysyhteistyössä. Sitä on korostanut myös Mykkänen, ja hallituksen kehityspoliittinen selonteko linjaa naisten ja tyttöjen oikeuksien vahvistamisen ensimmäiseksi painopisteeksi. Edustaja Haatainen muun muassa jo ehtikin todeta sen, että käytännössä hallitus on leikannut kehitysyhteistyövaroja hyvin rajusti, yli 230 miljoonalla eurolla, ja kun nämä määrärahat ovat pienentyneet, onko sukupuolten tasa-arvoa tukevan työn osuus noussut? Ei, se on pienentynyt 13 prosenttiyksikköä.

Arvoisa puhemies! Ilmastonmuutosta aiheuttavat päästöt ja luonnonvarojen ylikulutus ovat ne asiat, joissa meillä on eniten parannettavaa. On aika ymmärtää, että ei kyse ole siitä, kuinka hyveellisiä olemme. Kyse on siitä, onko ylipäättänsä järjestäytynyt, inhimillinen sivilisaatio tulevaisuudessa mahdollinen. Kolme viime vuosikymmentä ovat kaikki olleet mittaushistorian kuumimpia, kolme viime vuotta ovat kaikki olleet mittaushistorian kuumimpia. Olemme jo nostaneet ilmakehän hiilidioksidipitoisuuden korkeammalle kuin se on koskaan ollut Homo sapiens -lajin olemassaolon aikana. Eikä ilmastonmuutos ole ainoa asia, jossa olemme ylittämässä planeetan kestävyys rajat.

Arvoisa puhemies! Olen täysin samaa mieltä kuin mitä monet edustajat edellä ovat todenneet ilmastonmuutoksesta, esimerkiksi edustaja Kontula. Sitä, miten yhteiskunta nyt suhtautuu ilmastonmuutokseen, [Puhemies koputtaa] voisimme verrata siihen, että talon nurkka on tulossa ja väittelemme siitä, tuleeko sammuttaminen liian kalliiksi.

16.31 Krista Mikkonen vihr: Arvoisa puhemies! Mikä yhdistää kaikkia maailman 7,6:ta miljardia ihmistä? Ainakin kaksi asiaa: tämä yhteinen maapallomme ja unelma paremmasta huomista. Me kaikki unelmoimme samoista asioista: mahdollisuudesta toteuttaa itseään ja olla mielekäs osa yhteiskuntaa, mahdollisuudesta rakentaa omille lapsillemme vähän paremmat lähtökohdat kuin meillä oli. Ja me kaikki tarvitsemme sitä varten samoja asioita: puhdasta vettä ja ruokaa, mahdollisuuden käydä koulua ja löytää työtä, turvallisen paikan, jota kutsua kodiksi, ihmisoikeuksiemme kunnioitusta, yhteiskunnan, joka tarjoaa meille niin mahdollisuuksia kuin turvaverkon, joka tukee ja ottaa kiinni, jos putoamme. Jotta tämä olisi mahdollista, meidän tulee pitää huolta yhteisen maapallomme kantokyvystä, sen luonnonvaroista, metsistä, meristä ja ilmastosta. Näitä asioita Agenda 2030 -tavoitteet edistävät.

Arvoisa puhemies! Työtä tavoitteiden edistämiseksi pitää tehdä kaikissa maissa ja kaikilla tasoilla. Se vaatii meiltä päätöksiä, niin täällä eduskunnassa kuin maakunnissa ja omissa kotikunnissamme. Se vaatii toimia myös kansainvälisillä areenoilla, Pohjoismaiden neuvostossa, EU:ssa ja YK:ssa.

Tulevaisuusvaliokunta on mietinnössään esittänyt kymmentä konkreettista keinoa tavoitteiden edistämiseksi. Ne ovat kannatettavia. Kansalaiset tulee ottaa laajasti mukaan tavoitteiden saavuttamiseen. Tarvitaan koordinoitua, tarvitaan tavoitteiden sitomista muihin politiikkaohjelmiin ja käytännön päätöksiin. Meidän on vihdoinkin myös päästävä kehi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 86/2017 vp

tysrahoituksessamme 0,7 prosentin tasoon, ja on tärkeää, että luodaan mittarit, joilla voidaan seurata tavoitteiden etenemistä.

Arvoisa puhemies! Agenda 2030 -tavoitteet koskevat myös Suomea. Suomi on perinteisesti ollut maailman huipulla, kun tutkitaan esimerkiksi koulumenestystä, turvallisuutta tai tasa-arvoa. Tarinamme ei ole yhtä menestyksekkäs ihmisarvoisen työn, vastuullisen kuluttamisen, ilmastotekojen tai metsiensuojelun kohdalla — siellä mittarit näyttävät meille punaista. Eikä ole itsestäänselvyys edes se, että me säilytämme ne vahvuutemme, mitä meillä nyt on ollut. Esimerkiksi massiiviset koulutusleikkaukset uhkaavat osaamistamme. Leikkausten sijaan tarvitsemme aitoja koulutuspanostuksia. Kaikilla on oltava mahdollisuus opiskella vanhempien tuloista riippumatta, ja on tarjottava riittävä tuki koko opinpolun ajan. Kaikilla lapsilla on oltava oikeus varhaiskasvatukseen, sillä tiedämme sen olevan avainasemassa eri taustoista tulevien lasten koulupolun tasaamisessa. Me tarvitsemme oikeudenmukaista politiikkaa, jolla vähennetään eriarvoisuutta, kavennetaan tuloeroja ja varmistetaan riittävä perusturva. Valitettavasti hallituksen tekemät päätökset ovat olleet päinvastaisia.

Arvoisa puhemies! Aikamme suurin haaste on ilmastomuutoksen torjunta. Tarvitsemme kunnianhimoista ilmastopolitiikkaa, missä Suomi on hiilivapaa vuoteen 2035 mennessä ja missä metsähakkuiden sijaan lisääntyvät suojelualueet. Meillä ei ole aikaa odottaa. Ilmastomuutos etenee vauhdilla kiihdyttäen itse itseään.

Ilmastomuutoksen torjunnan kannalta onkin huolestuttavaa, että selonteon ilmastotoimet pohjautuvat pitkälti hallituksen energia- ja ilmastostrategiaan. Huolestuttavaa se on siksi, että strategia on riittämätön eikä se täytä Pariisin ilmastopimuksen tavoitteita. Pahimpia epäkohtia ovat turpeen energiakäyttö ja biotalouden nimissä tehtävät lisääntyvät metsähakkuut. Myös päästöhuutokaupan epäsuorien kustannusten kompensointi teollisuudelle ja huutokauppatulojen ohjaaminen pois kehitys- ja ilmastorahoituksesta on ristiriidassa sekä kestävä kehityksen tavoitteiden että Pariisin ilmastopimuksen kanssa.

En voi olla nostamatta esiin myöskään kehitysyhteistyöleikkauksia. Hallitus on lopettanut monta tuloksekasta kehitysohjelmaa. Tyttöjen seksuaalikasvatuksesta ja koulutuksesta on leikattu, vaikka tasa-arvon piti olla yksi kehityspolitiikan painopisteistä. Me tarvitsemme globaalia vastuunkantoa ja luvatus 0,7:n sitoumuksen täyttämistä.

Arvoisa puhemies! Kestävä kehityksen tavoitteissa näkyvät pohjoismaiset arvot — ei ihme, sillä Pohjoismailla on ollut keskeinen rooli niiden aikaansaamisessa. Tästä sopii olla ylpeä. Meillä on vastuu toimia edelläkävijänä kestävä kehityksen tavoitteiden toteuttamisessa niin kotona kuin maailmalla sekä esimerkkinä toimivien rahoitusmallien löytämiseksi. Kannetaan se tavalla, josta voimme olla ylpeitä.

16.36 Martti Mölsä si: Arvoisa puhemies! Tässä valtioneuvoston selonteossa kestävä kehityksen globaalista toimintaohjelmasta todetaan, että Suomen hallitusohjelma kytkeytyy vahvasti Agenda 2030:n tavoitteisiin, kuten muun muassa biotalouteen ja puhtaaseen teknologiaan. Tässä on hyvä esimerkki siitä, että hallitusohjelmassa on oltu kaukaa viisaita, kun on jo etukäteen osattu varautua tähän asiaan. Eli ohjelma on jo etukäteen ennen sen syntymää ohjannut hallitusohjelmaa, kuten täällä on edellytetty ja painotettu sitä, kuinka ohjelman tulisi toimia.

Ohjelmassa todetaan myös, että ulko- ja turvallisuuspolitiikka puolestaan tukee globaalin kumppanuuden edistämistä korostamalla kansainvälistä vakautta, rauhaa, demokratiaa, ihmisoikeuksia, oikeusvaltioperiaatetta ja tasa-arvoa keskinäisriippuvuuksien maailmas-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 86/2017 vp

sa. Kestävän kehityksen edellytys on myös turvallinen yhteiskunta muuttuvassa toimintaympäristössä. Toisaalta yhteiskunnan kokonaisturvallisuus ja yhteiskunnan elintärkeät toiminnot ovat riippuvaisia kestävän kehityksen toteutumisesta. Turvallisuuden ylläpitäminen on yhteiskunnan ja sen kaikkien jäsenten perustehtävä.

Tässä toimeenpanosuunnitelmassa on linjattu Suomen kotimaisen toimeenpanon kannalta keskeiset hallituksen painopistealueet ja toimenpiteet, jotka parantavat Suomen kestävän kehityksen tilaa taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti.

Arvoisa puhemies! Mielestäni yksi merkittävä linjanmuutos suomalaisessa kestävän kehityksen politiikassa tapahtui hallitusneuvotteluissa keväällä 2015, kun ohjelmaan kirjattiin biotalous ja puhtaat ratkaisut. Kestävään kehitykseen nojaava energian saatavuus ja luonnonvarojen kestävyys ovat oikea suunta viedä asetettuja tavoitteita suuntaan, josta ei ole paluuta. Vaikka Suomi on pieni ja harvaan asuttu maa, on maamme esimerkiksi vaikuttamassa maailmanlaajuisesti siihen, että suuret, väkirikkaat maat, jotka ovat muun muassa jätehuollossa 1980-luvun tasolla Suomen kehitykseen verrattuna, tulevat nopealla aikataululla kehittämään jätehuoltoaan samaan suuntaan ja kehittävät toisen sukupolven polttoaineita valtavista jätevirroistaan suomalaisella teknologialla, ja samalla vientimme kasvaa tästäkin syystä.

Tämä korostamani hallituksen painopiste eli biotalous ja puhtaat ratkaisut tukee valtioneuvoston selontekoa kestävän kehityksen globaalista toimintaohjelmasta parhaalla mahdollisella tavalla. Tätä tukee myös Euroopan parlamentin päätös tänään, kun se hyväksyi maankäyttösektorin päästölaskentaan muutoksen, joka on jäsenmaille tasa-arvoinen. Äänestys kumosi metsien hiilinielujen sattumanvaraisen laskennan, joka olisi nojannut historialliseen käyttötasoon ja olisi tuhonnut Suomen kestävän kehityksen tavoitteet.

Arvoisa puhemies! Hallitus on siis tässäkin onnistunut tavoitteissaan.

16.40 Olli Immonen ps: Arvoisa herra puhemies! Agenda 2030 -toimintaohjelman tavoitteena on lisätä sosiaalista oikeudenmukaisuutta, huolehtia ympäristöstä sekä parantaa samalla talouden kestävyyttä. Nämä ovat hyviä tavoitteita, sitä tuskin kukaan kiistää, mutta näen, että ohjelman käytännön toimeenpanon toteuttaminen kansainvälisesti kaikkien maiden toimesta tulee olemaan erittäin haastavaa. Perussuomalaiset näkevät, että Agenda 2030 -ohjelman mukainen energiaverotuksen kiristäminen sekä mahdollinen tukien leikkaus uhkaa kääntyä raskaasti ympäristö- ja taloustavoitteita vastaan, jos ne toteutetaan yksin Suomen ja muiden Euroopan maiden toimesta.

Perussuomalaiset eivät halua maksattaa kestävän kehityksen tavoitteita suomalaisen duunarin taskusta. Näin tapahtuisi, jos esimerkiksi kehitysyhteistyön kattojärjestön Kepan tavoitteet toteutuisivat. Jos esimerkiksi energiaintensiivisten alojen tukia puretaan liikaa, ne alat muuttavat pois Suomesta. Tämä on niin sanottua hiilivuotoa, jossa teollisuus karkaa maihin, joissa ympäristöstä ei välitetä. Toivottavasti näin ei tapahdu. Perussuomalaiset haluavat pitää teollisuuden ja työpaikat täällä, missä ympäristölle annetaan korkea arvo, ja voidaankin sanoa, että suomalainen työ on todellinen ekoteko. Emme saa ajatella niin, että pois silmistä ja pois mielestä.

Arvoisa puhemies! Agenda 2030 -ohjelman tavoitteet ovat sinällään hyviä, mutta perussuomalaiset pelkäävät, että kaikki nämä tavoitteet uhkaavat jäädä toteutumatta, jos esimerkiksi Kepan toiveet energiaintensiivisten alojen tai maatalouden tukien lakkauttamisesta toteutuisivat. Suomalainen on vastuullinen ihminen, joka haluaa jättää jälkipolville perinnöksi puhtaan ympäristön, ja siksi me haluamme pitää langat omissa käsissämme.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 86/2017 vp

Arvoisa puhemies! Ekologinen kriisi on todellisuutta, ja kriisin taltuttaminen vaatii nyt ja tulevaisuudessa kansainvälistä yhteistyötä. Tästä olemme varmasti kaikki täällä samaa mieltä.

16.43 Merja Mäkisalo-Ropponen sd: Arvoisa puhemies! Vielä tähän loppuun pari asiaa lyhyesti ja kenties hiukan yhteen kokoavastikin.

Kaikista ongelmista huolimatta minä haluan uskoa tulevaisuuteen. Kestävän kehityksen Agenda 2030 -toimintaohjelma on osoitus kansainvälisen yhteistyön merkityksestä ja voimasta. YK:n rooli kansainvälisenä järjestönä ristiriitojen maailmassa on keskeinen. Jos näin tärkeästä asiasta kuin kestävä kehitys on päästy yhteiseen näkemykseen, niin meidän on uskottava, että kansainvälinen yhteisö kyllä pystyy mihin vain, vaikkapa köyhyyden poistamiseen maailmasta.

On hyvä, että Suomen kehityspolitiikan painopisteenä on tyttöjen ja naisten aseman parantaminen. Tähän kuvaan ei kuitenkaan sovi se, että hallitus on leikannut rajusti kehitysyhteistyön määrärahoja juuri niiden järjestöjen osalta, jotka tekevät työtä tyttöjen ja naisten aseman parantamiseksi siellä ruohonjuuritasolla.

Maailman suurten haasteiden edessä on vaarana, että Suomi käpertyy, ja niin ei nyt saisi missään tapauksessa käydä, vaan meidän on noustava maailmassa kokoamme suuremmaksi toimijaksi, koska siitä hyötyvät kaikki, niin myös me itse. Kestävä kehitys ei ole tavoiteltavaa toimintaa siellä jossakin, se on toimintaa juuri täällä, joka päivä, jokaisessa valinnassamme ja jokaisessa päätöksessämme. On koko ajan pidettävä mielessä, että keskinäisriippuvaisessa maailmassa maailman haasteet ovat myös Suomen haasteita.

Arvoisa puhemies! Nyt meidän on kaikkien huolehdittava, että tämä mietintö ei jää pölyttymään mappi ö:hön vaan se alkaa elämään meidän päättäjien valinnoissa ja päätöksissä. Sitä kautta se elää myös jokaisen kansalaisen arjessa. Tätä kautta kestävä kehitys tulee todeksi. Sitä varten meidät on tänne valittu — eli tekemään päätöksiä paremmasta maailmasta.

Keskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi valiokunnan ehdotuksen kannanotoksi valtioneuvoston selonteon VNS 1/2017 vp johdosta. Asian käsittely päättyi.